



2024-2028 წლების  
მაკროეკონომიკური

# პროგნოზები

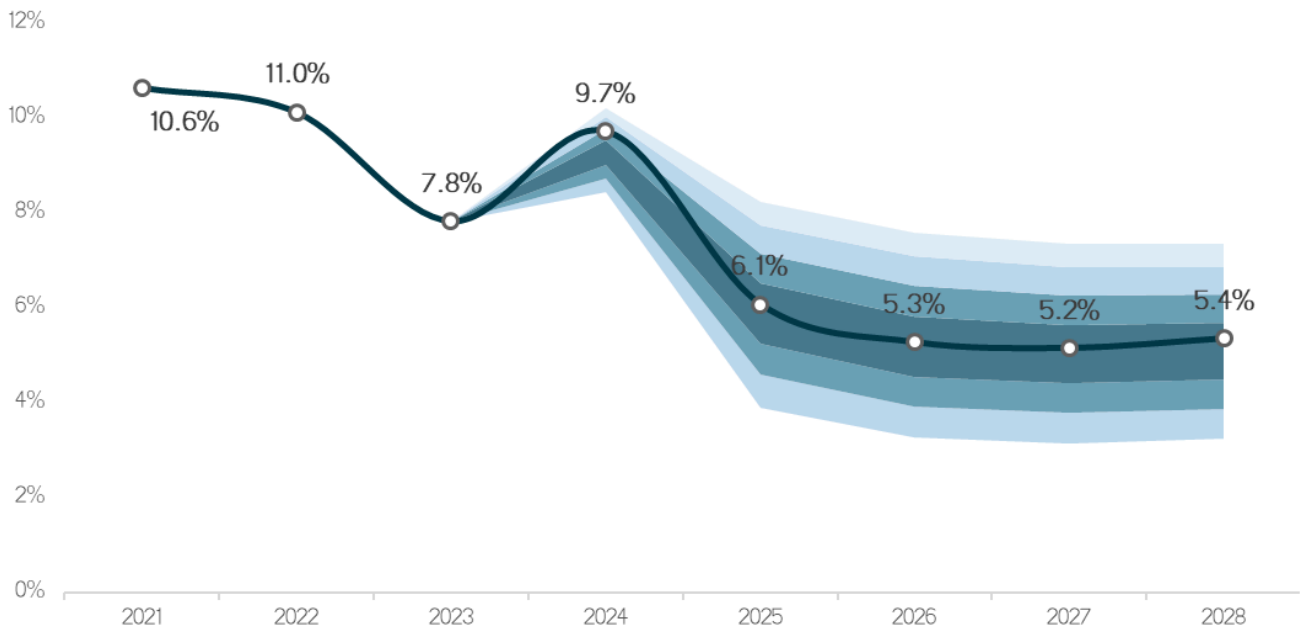
(2024 ცვლილების II წარდგენა)

საქართველოს პარლამენტის  
საბიუჯეტო ოფისი

2024

დეკემბერი

## ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2024 - 2028 წწ



### წვლილი 2024 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

რეალური მოხმარება: +7.6% ↑

რეალური ინვესტიციები : +3.2% ↑

წმინდა ექსპორტი: -1.0% ↓

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მაჩვენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

ელ-ფოსტა:  
pbo@parliament.ge

# შინაარსი

ძირითადი მიგნებები	4
1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ	6
საბაზისო სცენარი	7
2. რეალური სექტორი	7
3. ფისკალური სექტორი	12
4. საგარეო სექტორი	18
5. მონეტარული სექტორი	20
6. მაკროეკონომიკური სცენარები	22
6.1 ძირითადი დაშვებები	23
6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები	25
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	29
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)	32
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)	35
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	38
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	39
დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის	40
დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის	41

## ძირითადი მიგნებები

- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წელს საქართველოს ეკონომიკა 9.7%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2024 წლისთვის (9.7%) 0.7 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს (9.0%). საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2024-2028 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 6.3%-ს შეადგენს;
- საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისათვის ნომინალური მშპ 12.8%-ით გაიზრდება და 91,220 მლნ ლარს მიაღწევს;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი იქნება და 1.3%-ს მიაღწევს. მთავრობის პროგნოზით კი, 2024 წელს ინფლაცია 1.0%-ს შეადგენს;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად, კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2024 წლისათვის 16.9%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2028 წელს 20.1%-ს შეადგენს. მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, 2024 წლისთვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 18.1%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება და 2028 წლისთვის 19.8%-ს გაუტოლდება;
- 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.1%-ს შეადგენს. ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2024 წლისთვის -2.1%-ს გაუტოლდება;
- რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2024 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -2.0%, რაც 0.5 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.5%);
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 23,622 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 1 233 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბერში გაკეთებულ 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 362 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (23,260 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.9%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი 25.6%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2024-2028 წლებისთვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 25.8% იქნება;
- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.5%-ია, ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 4.7%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2024-2028 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.1%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2024 წელს მშპ-ს 7.6%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით დეფიციტი 7.8% იქნება;

- რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,006 მლნ აშშ დოლარს გაუტლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2024 წელს 865 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს;
- საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, 2024 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 52,784 მლნ ლარს გაუტლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 22.2%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 29,944 მლნ ლარია, ზრდა კი - 19.2%;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისათვის საერთაშორისო რეზერვების 5.5%-ით შემცირება არის მოსალოდნელი. შესაბამისად, 2024 წელს რეზერვების მოცულობა 4,732 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (2.9 თვის იმპორტის ჯერადი), ხოლო 2028 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 6,902 მლნ აშშ დოლარი იქნება;
- რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 63,972 მლნ ლარს მიაღწევს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით 63,321 მლნ ლარს;
- ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2028 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 7.7% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 4.0%;
- ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.4%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 1.6%);
- ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2024 წელს შენარჩუნდება 3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2028 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -0.7% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2024 წლისათვის -1.6%-ს გაუტლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ის ქვემოთ იქნება;
- მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე, ისე მომდევნო წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-იან ნიშნულს არ გადააჭარბებს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2024 წელს -2.4% იქნება და შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ზე ნაკლები იქნება.
- აღსანიშნავია, რომ პესიმისტური სცენარის თანახმად, 2024-2028 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი საშუალოდ -3.7%-ის, ხოლო ოპტიმისტური სცენარის თანახმად -4.7%-ის ფარგლებშია. 2028 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -4.7% და -2.8% იქნება.

# 1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) თავსებადია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე, ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი;
- ფისკალური სექტორი<sup>1</sup>;
- საგარეო სექტორი;
- მონეტარული სექტორი.

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. საალრიცხვო იგივეობა: მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. ეკონომეტრიკული განტოლებები: ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოდგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. ტექნიკური განტოლებები: მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2024Q3 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

<sup>1</sup>საქართველოს ეროვნული ბანკის განყოფილება - მონეტარული სექტორის ცვლადები, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

# საბაზისო მოდელი

## 2. რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წელს საქართველოს ეკონომიკა 9.7%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2024 წლისთვის (9.7%) 0.7 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს<sup>2</sup> (9.0%) და განსხვავდება (4.1 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან<sup>3</sup>. 2020 წელს კოვიდ პანდემიის შედეგად დაფიქსირებული ეკონომიკური კლების შემდგომ (-6.3%), მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა როგორც 2021 წელს (10.6%), აგრეთვე 2022 (11.0%) და 2023 (7.8%) წლებში, რაც, ძირითადად, განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წელსაც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით, ხოლო 2023 წელს წინა წელთან შედარებით ზოგიერთ მაჩვენებელთან მიმართებით დაფიქსირდა კლება (ფულადი გზავნილები, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები).

• მოსალოდნელია, რომ 2023 წელთან შედარებით, 2024 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი, გარდა ამისა, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი; იზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე კონფლიქტი საქართველოს ეკონომიკაზე მნიშვნელოვან გავლენას არ მოახდენს. აღსანიშნავია, რომ 2024 წლის პირველ ათ თვეში ქვეყანაში მაღალი ეკონომიკური აქტივობა დაფიქსირდა და გაიზარდა რეალური მშპ. გარდა აღნიშნულისა, დაშვებისას, ასევე, მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების<sup>4</sup> ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი<sup>5</sup>. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2023 წელთან შედარებით, 2024 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი, გარდა ამისა, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი;
- კორონავირუსის პანდემიის პერიოდში მნიშვნელოვნად გაზრდილი ინფლაციის ზრდის ტემპის საპასუხოდ, ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. 2022 წელს საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 11.9% შეადგინა, რის შემდგომაც აღნიშნულმა მაჩვენებელმა შემცირება დაიწყო. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ინფლაციის მკვეთრი კლება დაფიქსირდა 2023 წლის მეორე კვარტალში,

2. მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 6 დეკემბერს წარდგენილ ძირითადი მაკროეკონომიკური პროგნოზებისა და საქართველოს სამინისტროების ძირითადი მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს 2024-2028 წწ

3. [www.pbo.parliament.ge](http://www.pbo.parliament.ge)

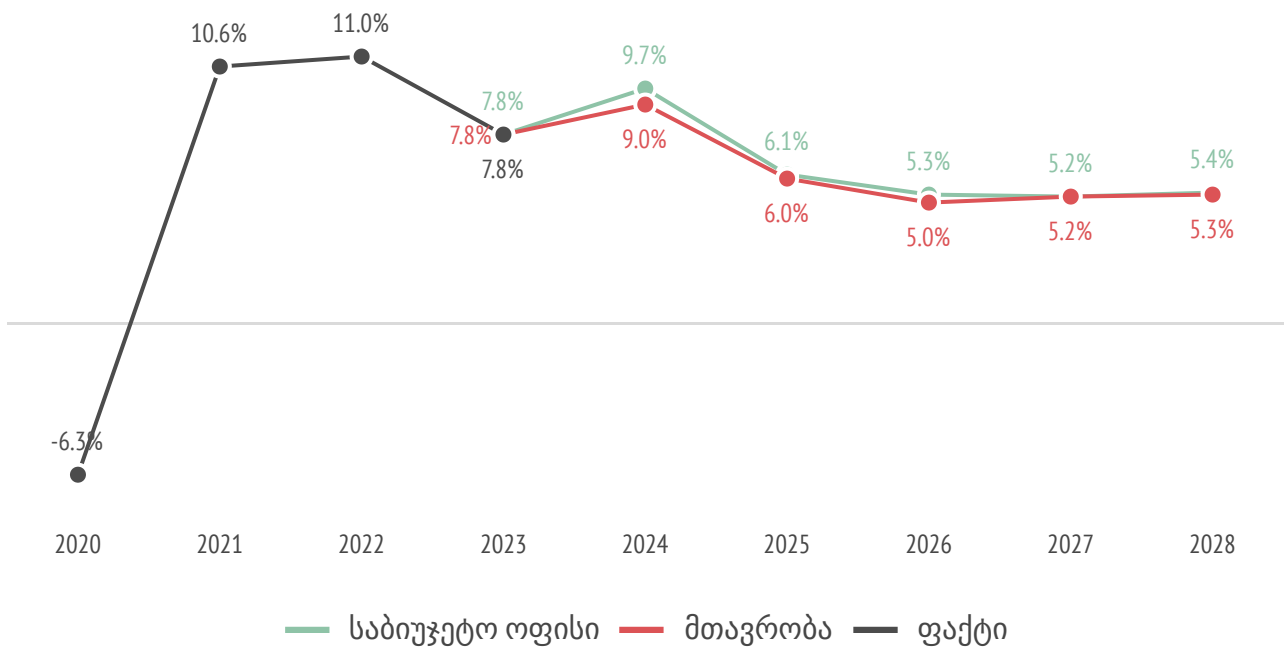
4. ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

5. წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ ოქტომბერი, 2024“ (WEO October, 2024).

კერძოდ, 2023 წლის ივლისში წლიური ინფლაციის დონე 0.3%-ით განისაზღვრა, რაც, ძირითადად, მსოფლიო ბაზარზე ნავთობსა და სურსათზე ფასების კლებით იქნა გამოწვეული. 2023 წლის ივლისის თვეში სურსათის ფასების რეალური ინდექსი წინა წლის შესაბამის თვესთან მიმართებით 13.3%-ით შემცირდა<sup>6</sup>. შემცირებული სამომხმარებლო ფასების ინფლაციის პასუხად, საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2023 წლის 10 მაისის გადანყვეტილებით მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 0.5 პპ-ით, 2 აგვისტოს 0.25 პპ-ით, 13 სექტემბერს 0.25 პპ-ით, ხოლო 20 დეკემბერს 0.5 პპ-ით<sup>7</sup> შეამცირა. ექსპანსიური მონეტარული პოლიტიკა შეინარჩუნა ეროვნულმა ბანკმა 2024 წლის პირველ ნახევარშიც. კერძოდ, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა მიმდინარე წელს მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი ჯამში 1.5 პპ-ით 8%-მდე შეამცირა. ეროვნული ბანკის აღნიშნული პოლიტიკის საპასუხოდ, ინფლაციის მაჩვენებელმა მარტის თვიდან ზრდა დაიწყო. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წელს ინფლაციის შედარებით მაღალი ზრდის ტემპი შენარჩუნდება, თუმცა მიზნობრივ მაჩვენებელს (3.0%) არ აღემატება. აღნიშნული ტრენდის შენარჩუნება მოსალოდნელია საშუალოვადიან პერიოდშიც.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2024-2028 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 6.3%-ს გაუტოლდება, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბრის თვეში გაკეთებულ საპროგნოზო მაჩვენებელს 0.8 პპ აღემატება (საშუალოდ 5.5%-იანი ზრდა 2024-2027 წლებში). 2024 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება და ინვესტიციები შეიტანს და რეალური მშპ-ს ზრდას შესაბამისად 7.6 პპ და 3.2 პპ-ით განაპირობებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2024-2028 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 6.1%-ს გაუტოლდება, რაც, 0.8 პპ აღემატება 2023 წლის დეკემბრის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზს (5.3%-იანი ზრდა 2024-2027 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისთვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.



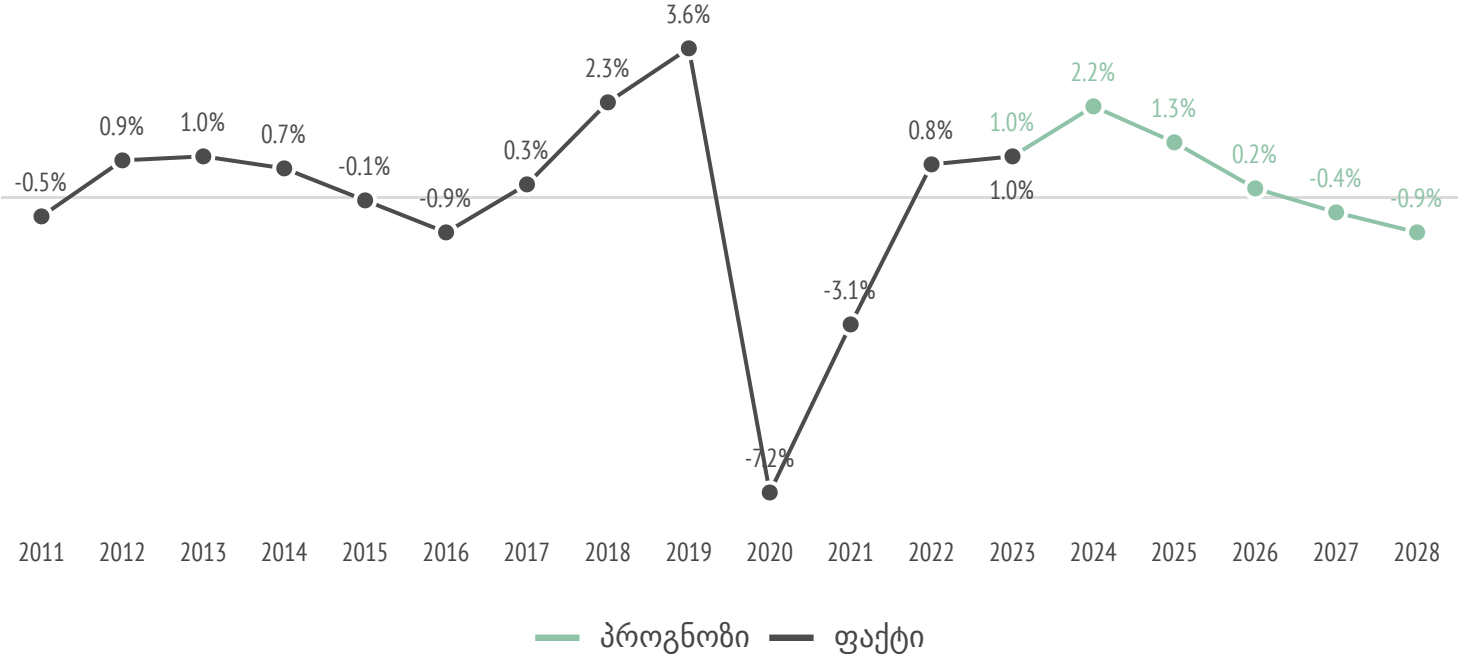
დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

6. წყარო: FAO Food Price Index | World Food Situation | Food and Agriculture Organization of the United Nations

7. <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი<sup>8</sup>.

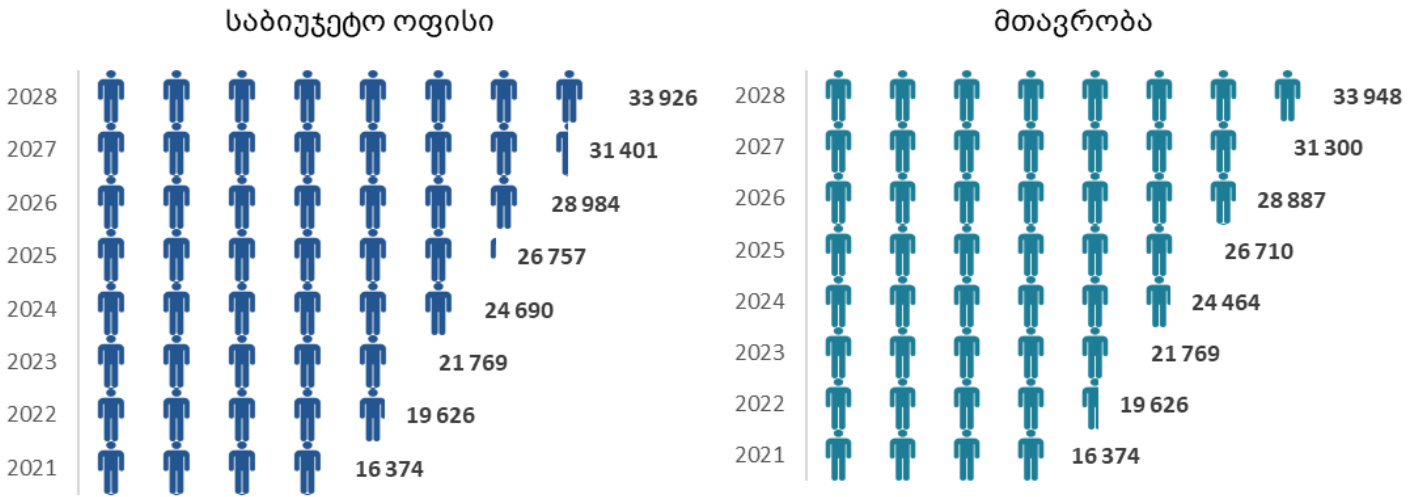
აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს დაფიქსირებული მკვეთრი ეკონომიკური კლების ფონზე, ქვეყნის ეკონომიკა პოტენციურ დონეს ჩამორჩებოდა და, შესაბამისად, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის უარყოფითი გაპი ფიქსირდებოდა, თუმცა 2021 წლიდან დაწყებული მოსალოდნელებე მაღალი ეკონომიკური ზრდის კვალდაკვალ უარყოფითი გაპი დაიხურა და ქვეყნის ეკონომიკურმა ზრდამ მის პოტენციურ დონეს გადააჭარბა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, დადებითი გაპია მოსალოდნელი 2024-2026 წლებშიც, თუმცა შემდგომ წლებში ქვეყნის ეკონომიკა თანდათან დაუახლოვდება პოტენციურ დონეს, ხოლო 2027-2028 წლებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს<sup>9</sup>.



დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი

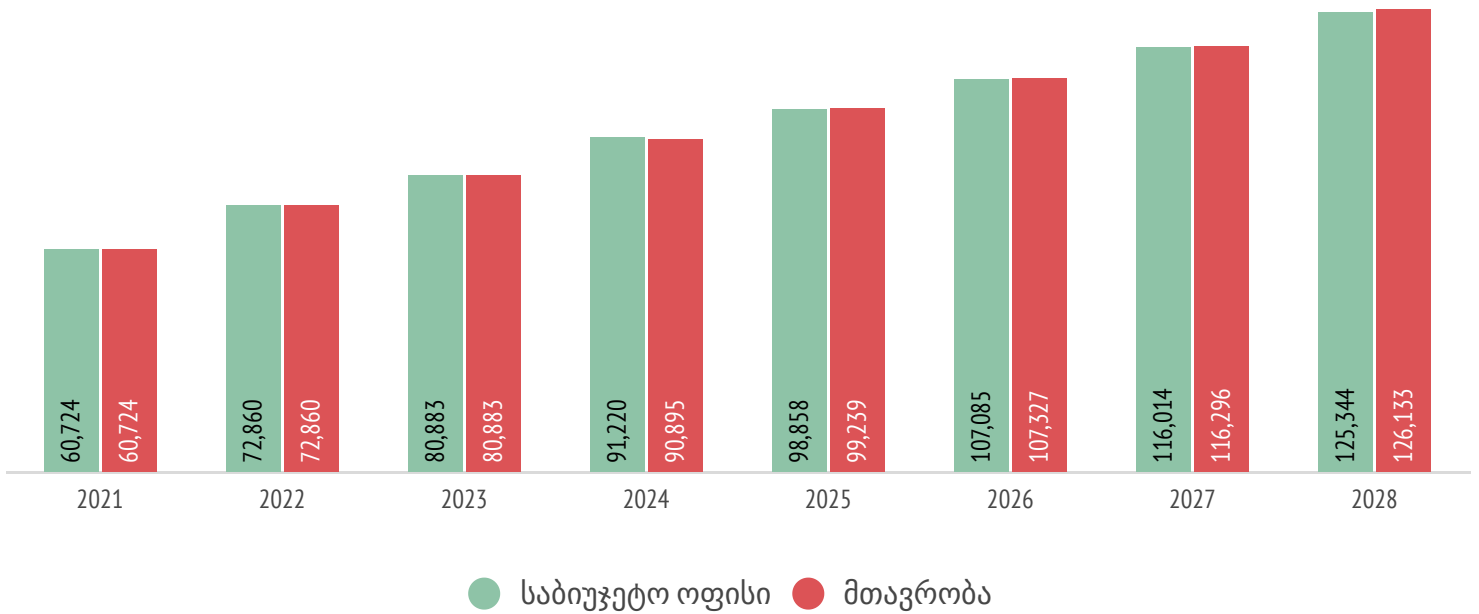
რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულ მოსახლეზე, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით მისი მოცულობა 2024 წლისთვის 24,690 ლარს, ხოლო 2028 წლისათვის - 33,926 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2024 წელს 24,464 ლარს, ხოლო 2028 წლისთვის 33,948 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ს ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით, მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2024 წელს 2.8%-ს შეადგენს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 3.1%-ს გაუტოლდება.

8. დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>  
9. მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".



დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი. PBO

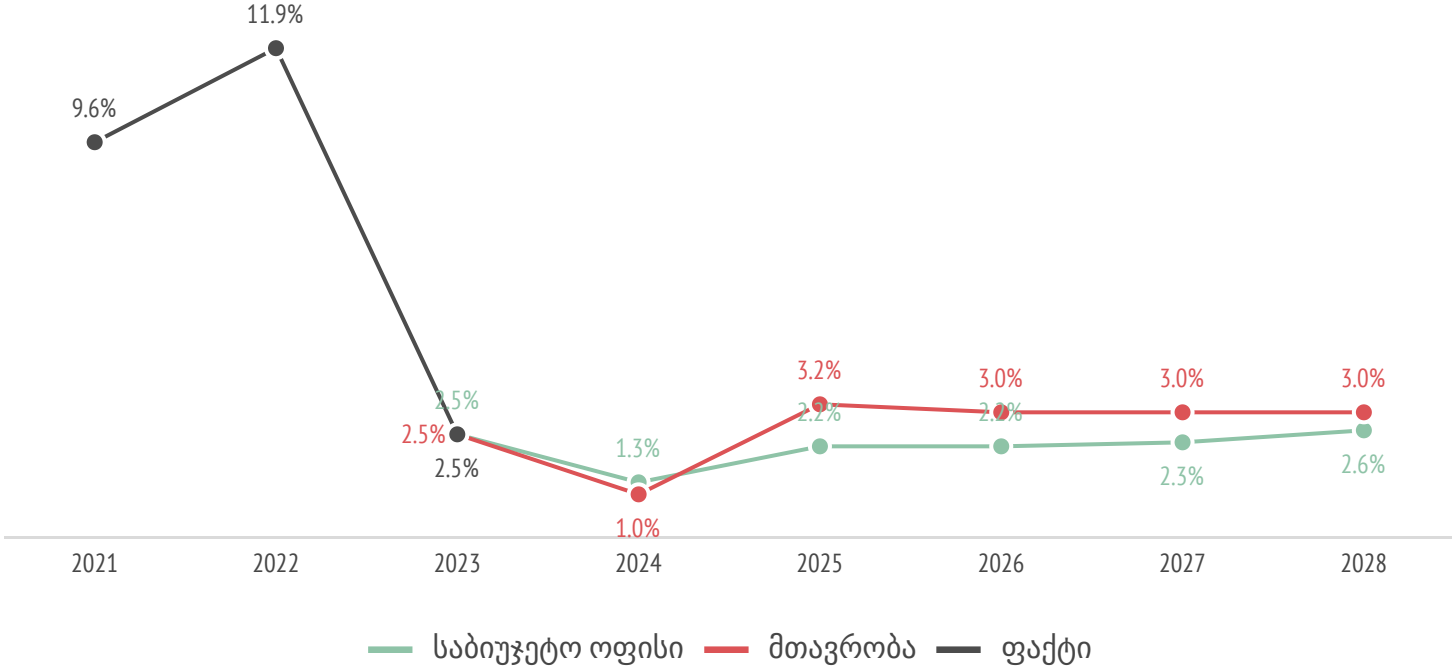
საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისათვის ნომინალური მშპ 12.8%-ით გაიზრდება და 91,220 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ს მარჯვენებელი საბიუჯეტო ოფისის მაჩვენებლებისგან განსხვავდება.



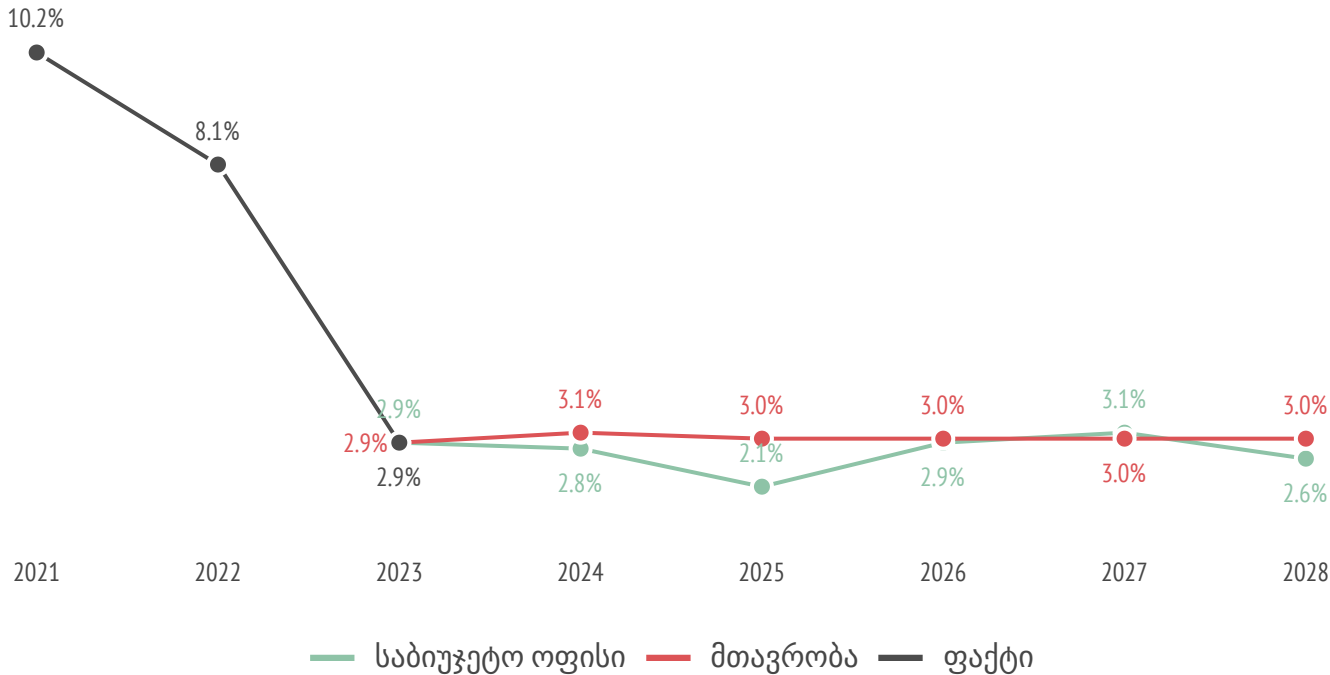
დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ, მლნ ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, 2024 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი იქნება და 1.3%-ს მიაღწევს. ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული წლიური ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებელი 3.0%-ს შეადგენდა. ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი მაჩვენებელია, ასევე, მოსალოდნელი საშუალოვადიან პერიოდშიც.

მთავრობის პროგნოზით, 2024 წელს ინფლაცია 1.0%-ს შეადგენს, 2024 ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მაჩვენებელს გადააჭარბებს, ხოლო 2026-2028 წლებში 3.0%-იან ნიშნულზე დაფიქსირდება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

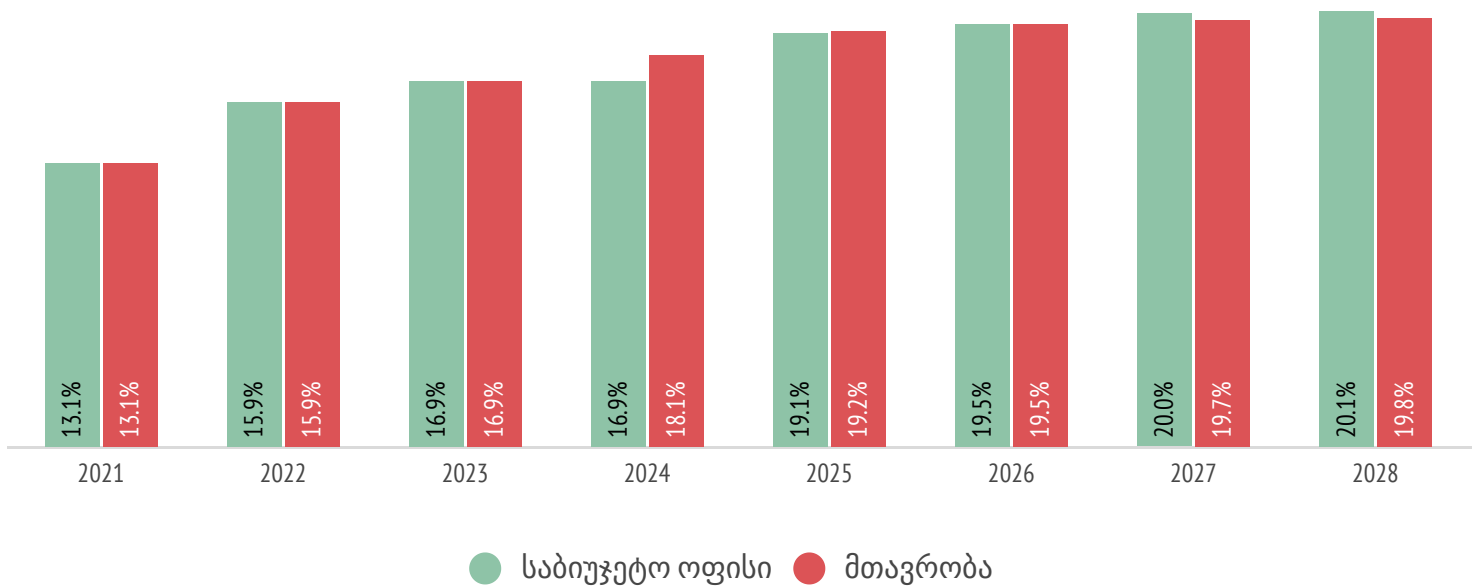


დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.



დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცვლადი ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად, კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2024 წლისათვის 16.9%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2028 წელს 20.1%-ს შეადგენს. რაც შეეხება კერძო დანაზოგებს, მისი მშპ-თან ფარდობა 2024 წლისთვის 15.4%-ის, ხოლო 2028 წლისთვის 18.5%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, 2024 წლისთვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 18.1%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება და 2028 წლისთვის 19.8%-ს გაუტოლდება.



დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

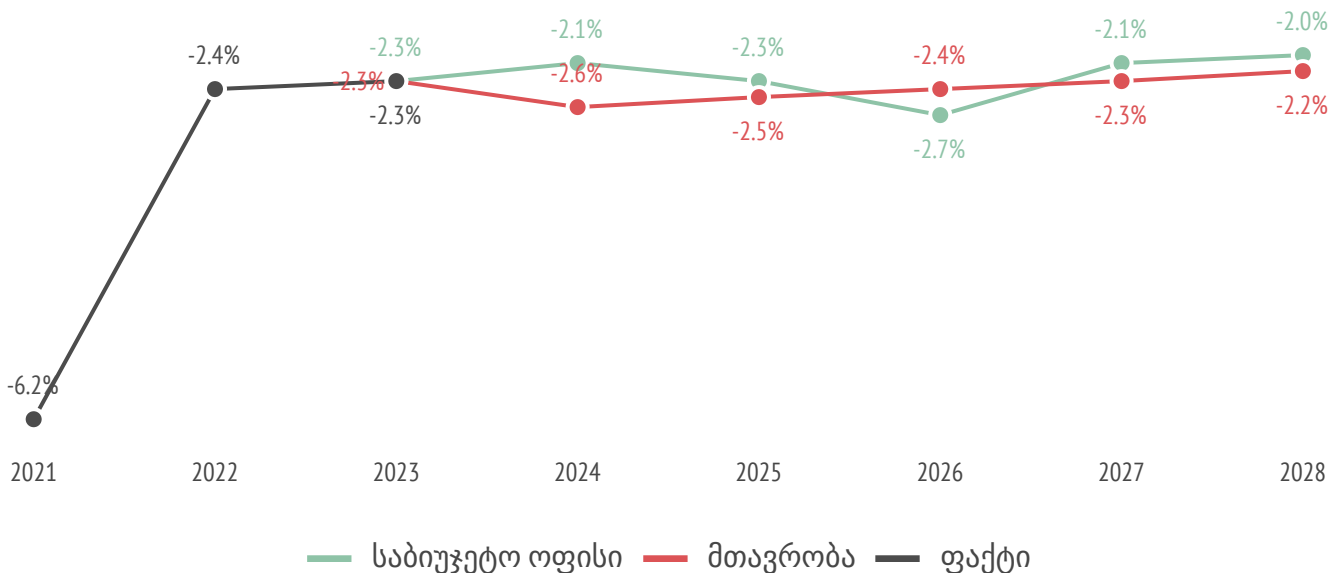
### 3. ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს<sup>10</sup> (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.1%-ს შეადგენს (2023 წლის დეკემბრის პროგნოზით იგი -2.5% იყო).

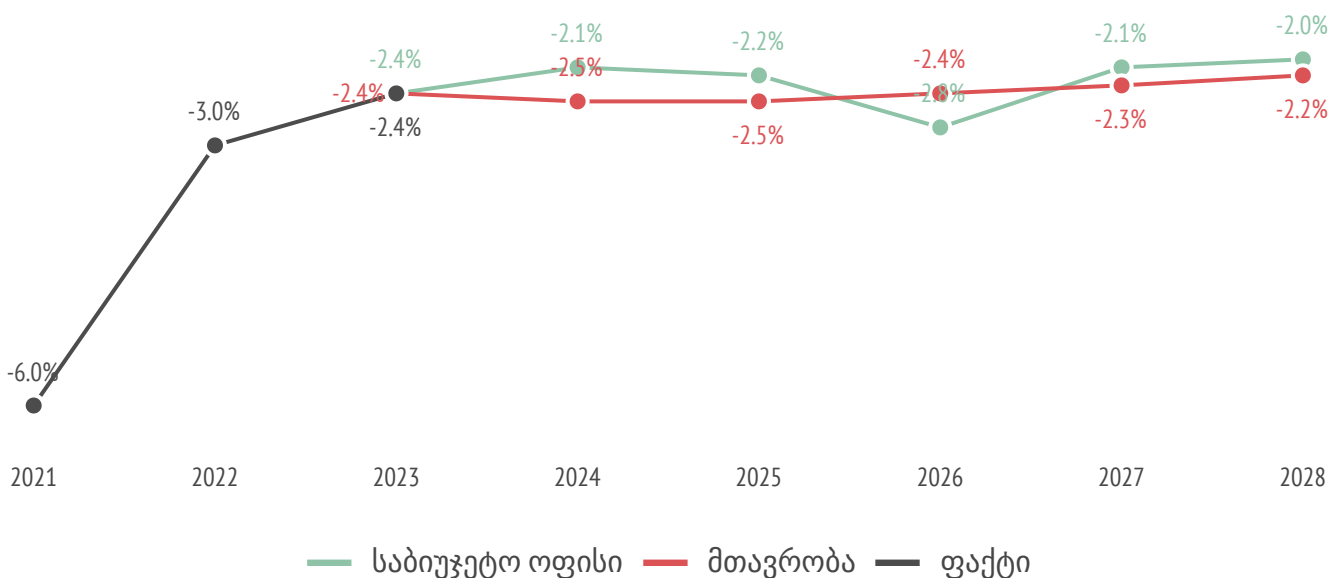
ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს<sup>11</sup> მანვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2024 წლისთვის -2.1%-ს გაუტოლდება.

10. ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

11. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიანი სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.



დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.



დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2024 წელს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის<sup>12</sup> მაჩვენებელი (-2.1%) 0.5 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის ანალოგიურ მაჩვენებელზე (-2.6%), რაც, ძირითადად, გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 362 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის მაჩვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია, რომ როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით, 2024 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-ზე მეტი არ იქნება და აღნიშნული ტრენდი შენარჩუნდება საშუალოვადიან პერიოდშიც.

12. ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის<sup>13</sup> დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, ის საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით, 2024 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტი არ აღემატება ფისკალური წესით განსაზღვრულ 3.0%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2024 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -1.9%, რაც 0.5 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.4%) და 0.3 პპ-ით განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზისგან (-2.2%).

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2024-2028წწ ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით<sup>14</sup>, კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან<sup>15</sup>.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024-2028 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და, შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას (გარდა 2027-2028 წლებისა, როდესაც მშპ-ს გაპი მცირედით უარყოფითია) ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც პროციკლური ფისკალური ექსპანსია<sup>16</sup> და გულისხმობს იმას, რომ ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, თუმცა სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება. 2027-2028 წლებში კი პირიქით, რეალური მშპ მის პოტენციურ დონეს ჩამორჩება, ანუ მშპ-ს უარყოფითი გაპია მოსალოდნელი დადებითი ფისკალური პოზიციის დროს, რაც ანტიციკლურ ექსპანსიაზე მიუთითებს.

13. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მიხედვით სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი არის ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკების ერთიანი რესპუბლიკური და მუნიციპალიტეტების ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტების კონსოლიდირებული ბიუჯეტი.

14. კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

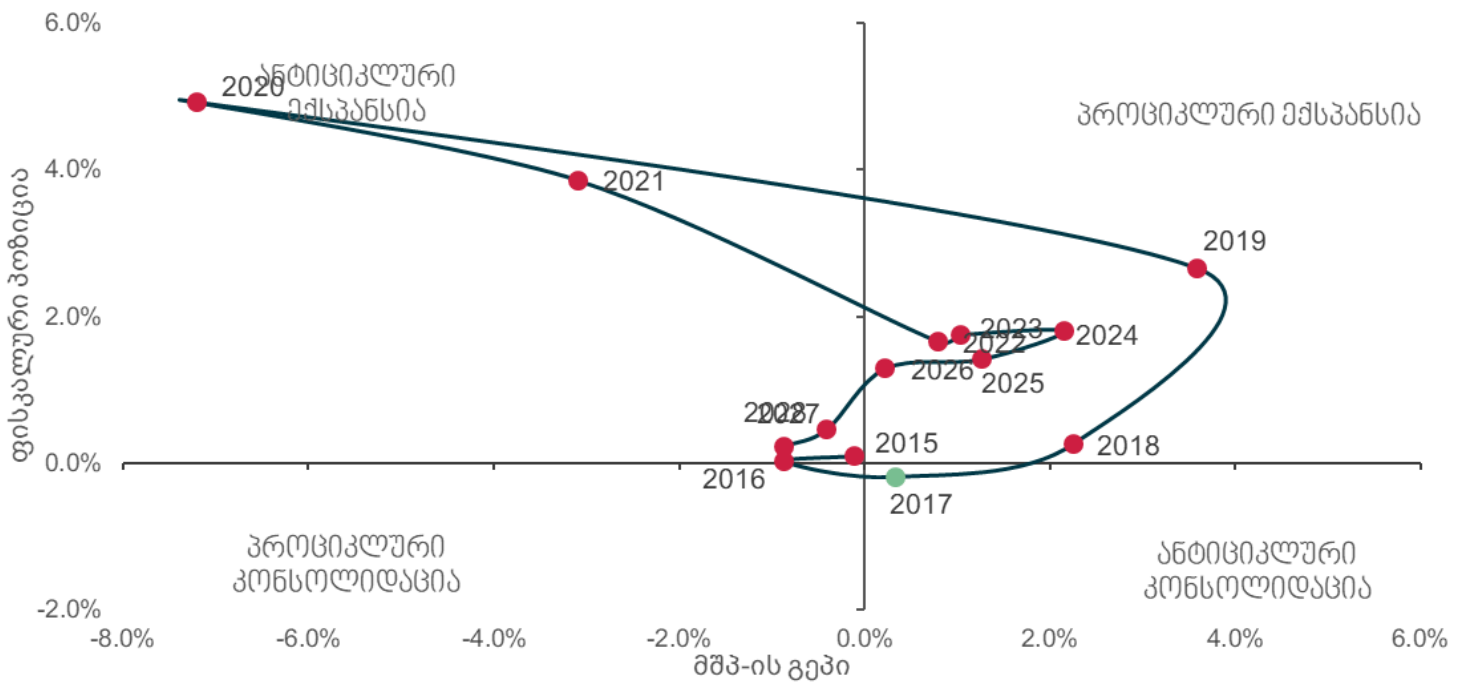
15. იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

16. ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

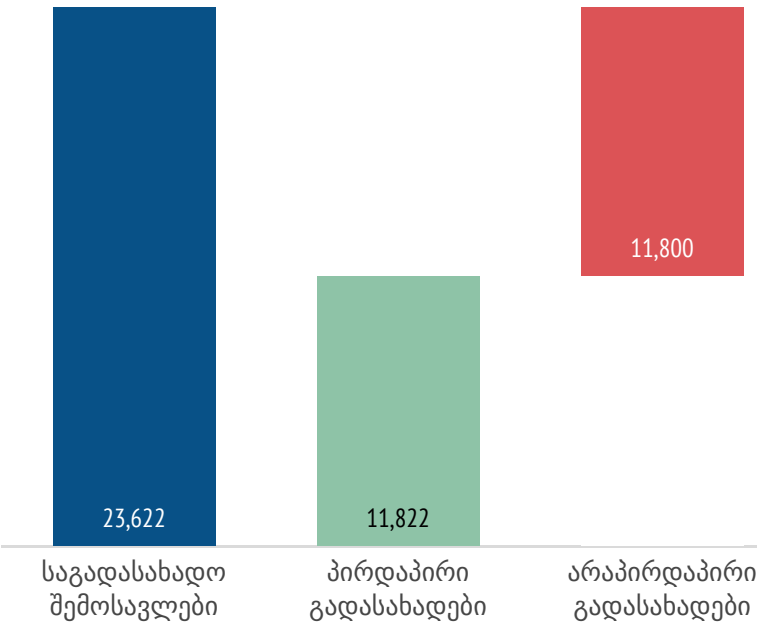
პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.



დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

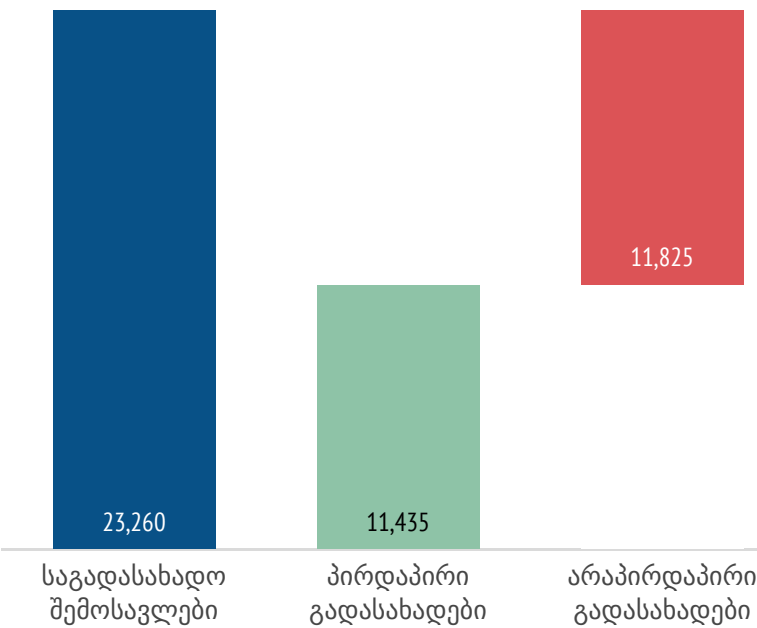
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 23,622 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 1,233 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბერში გაკეთებულ 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 362 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (23,260 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის<sup>17</sup> (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.9%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი 25.6%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2024-2028 წლებისთვის საგადასახადო შემოსავლები მშპ-თან საშუალოდ 25.8% იქნება.

17. პირდაპირი გადასახადები, ასევე, მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.



დიაგრამა 11: 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი, მლნ ლარი, (საბიუჯეტო ოფისი)

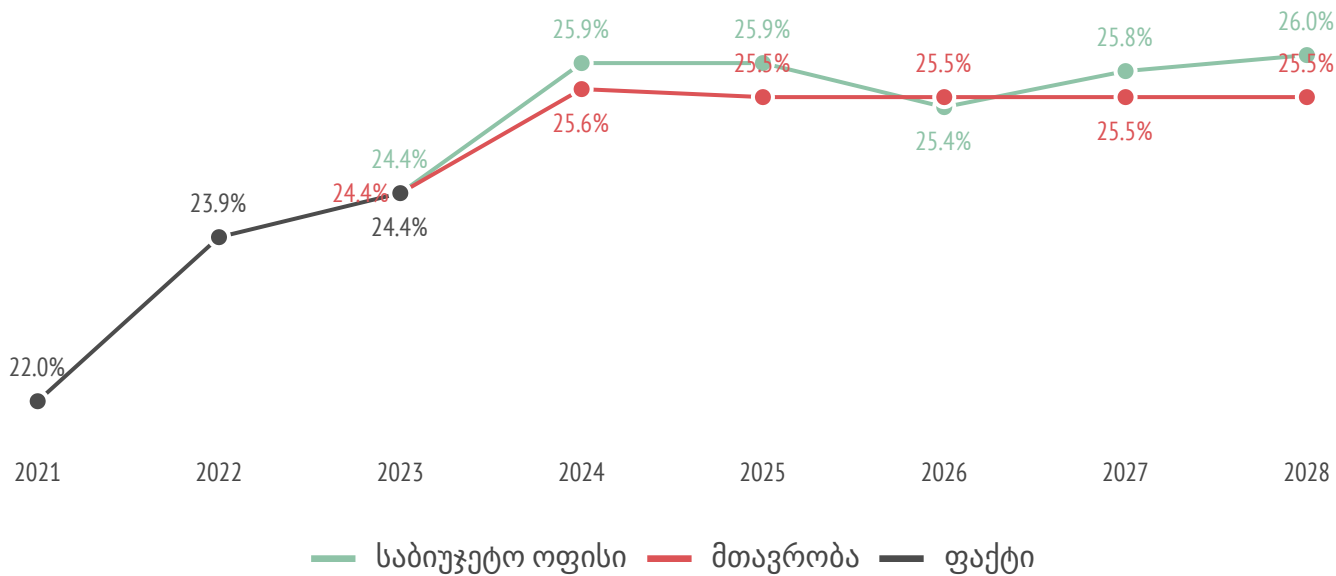
საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წელს 4.8 პპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების<sup>18</sup> წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (50.0%). შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების<sup>19</sup> წილი 50.0% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი<sup>20</sup> უმნიშვნელოდ შემცირდება, ხოლო მოიმატებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. ფისკალური პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.



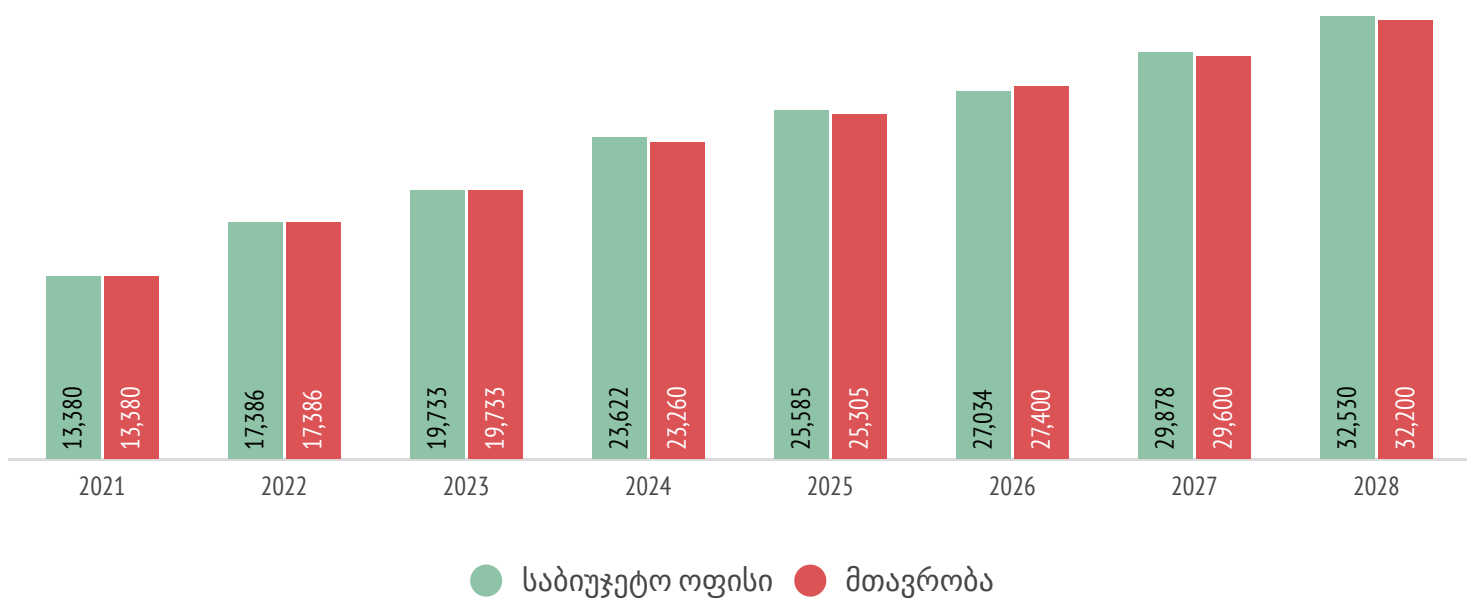
დიაგრამა 12: 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი, მლნ ლარი, (მთავრობა)

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2024 წლისათვის 49.2% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება.

18. პირდაპირი გადასახადი - წესდება პირდაპირ ქონებაზე ან შემოსავალზე (საშემოსავლო გადასახადი, ქონების გადასახადი და სხვა).  
 19. არაპირდაპირი გადასახადი - გადასახადი (დღგ, აქციზი და სხვა), რომელიც დგინდება მიწოდებული საქონლის (სამუშაოს, მომსახურების) ფასზე დანამატის სახით და რომელსაც იხდის მომხმარებელი ამ გადასახადით გაზრდილი ფასით საქონლის შექენისას.  
 20. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.



დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

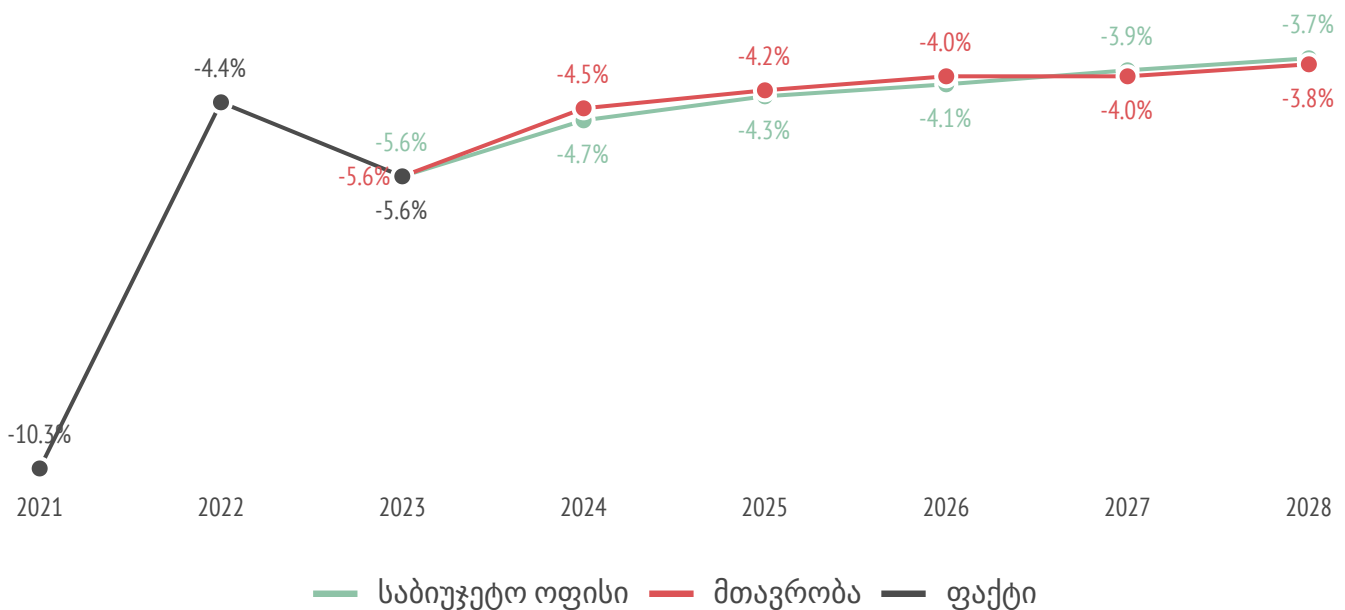


დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

## 4. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.5%-ია, რაც 0.9 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2023 წლის დეკემბრის პროგნოზიგან (5.4%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 4.7%-ს (2023 წლის ნოემბრის პროგნოზით 4.7%) შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2024-2028 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.1%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 2024-2028 წლებში, საშუალოდ 4.2%-ს შეადგენს.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარ მამოძრავებელ ძალას შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდა წარმოადგენს.<sup>21</sup> ამ მხრივ, აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების ზრდა.

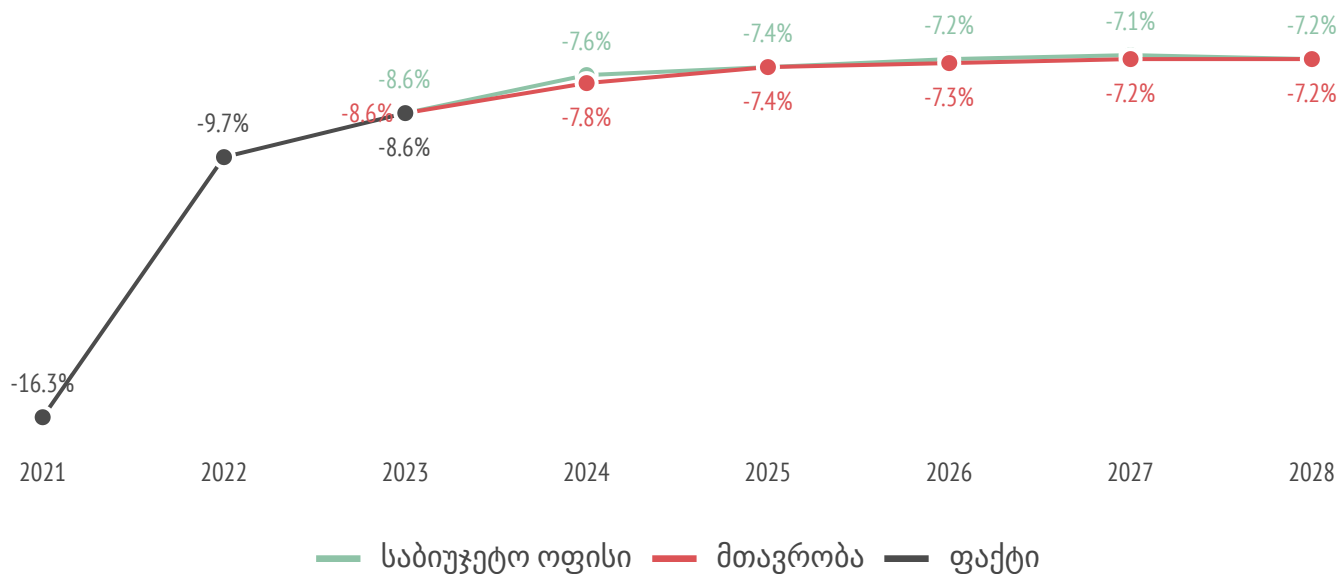


დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

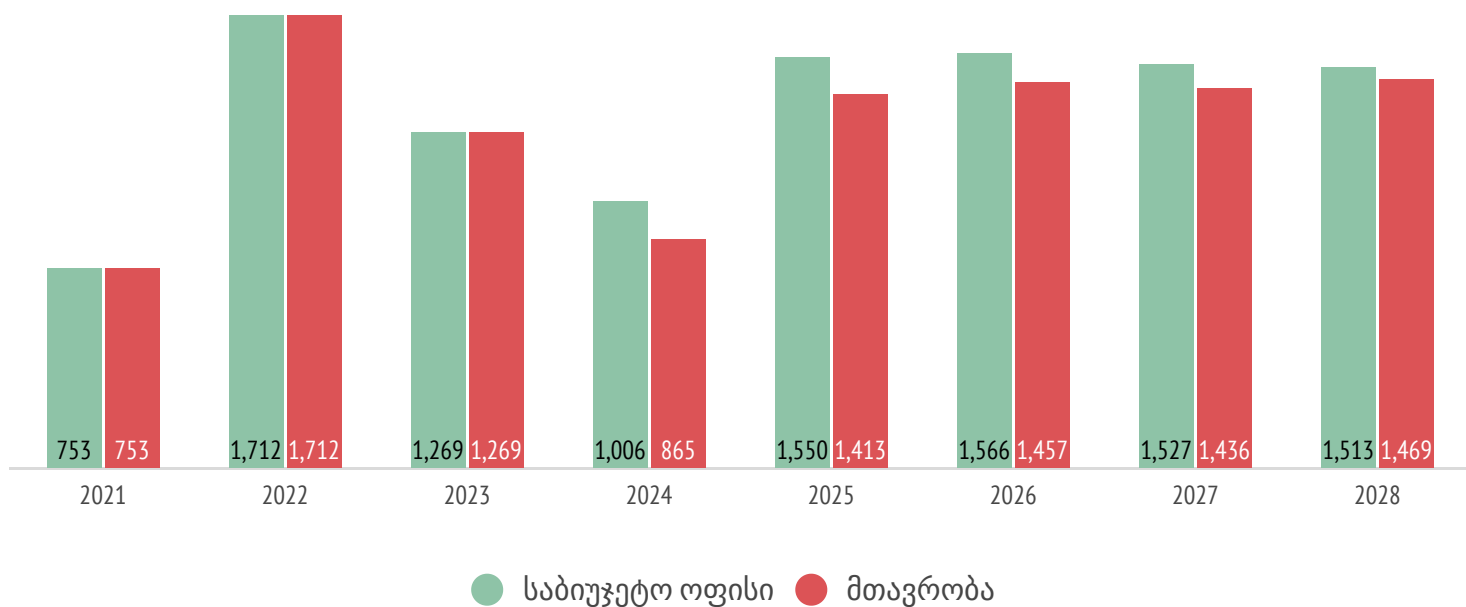
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19 პანდემიის გავლენით შემცირებული ეკონომიკური აქტივობის შემდგომ, 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა, რაც გაგრძელდა მომდევნო წლებშიც. აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება, 2024 წელს მოსალოდნელი მაღალი ეკონომიკური აქტივობის შესაბამისად, სადაც მოხმარება წარმოადგენს მთავარ კონტრიბუტორს, სავაჭრო დეფიციტი 7.6%-ს მიაღწევს. მთავრობის პროგნოზით დეფიციტი ასევე 7.8% იქნება.

21. მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.



დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება

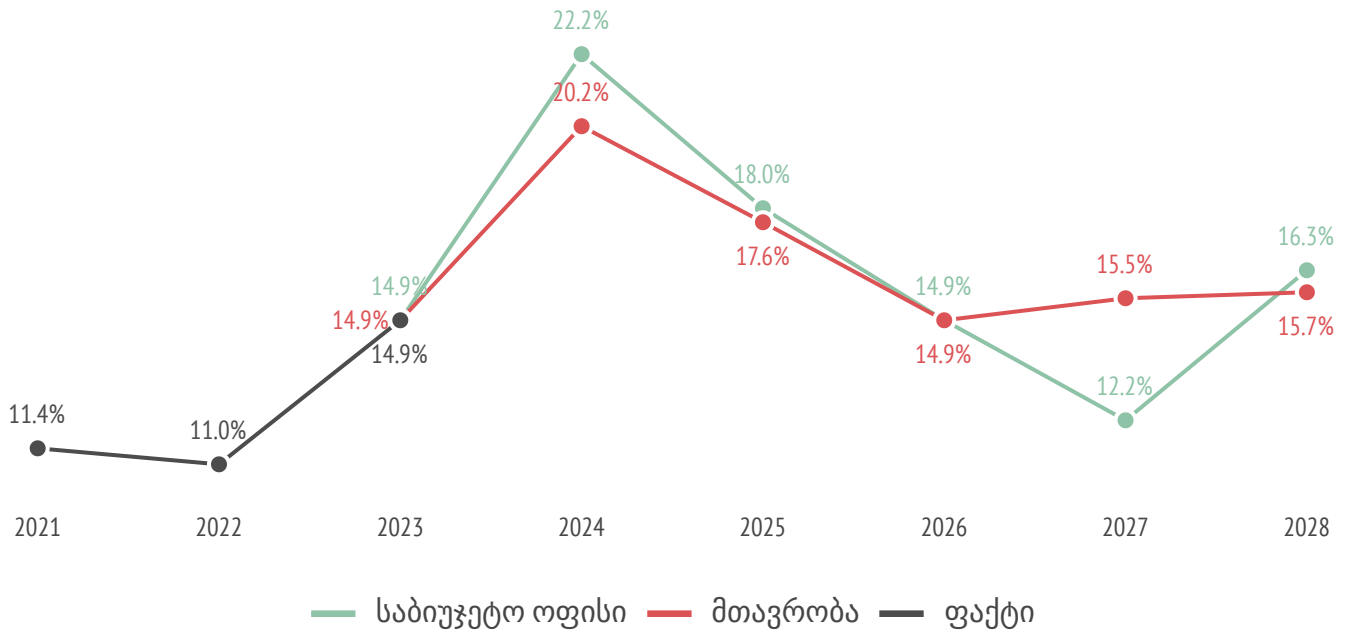
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,006 მლნ აშშ დოლარს გაუტლდება და საშუალოვადიან პერიოდში მცირედით გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2024 წელს 865 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს.



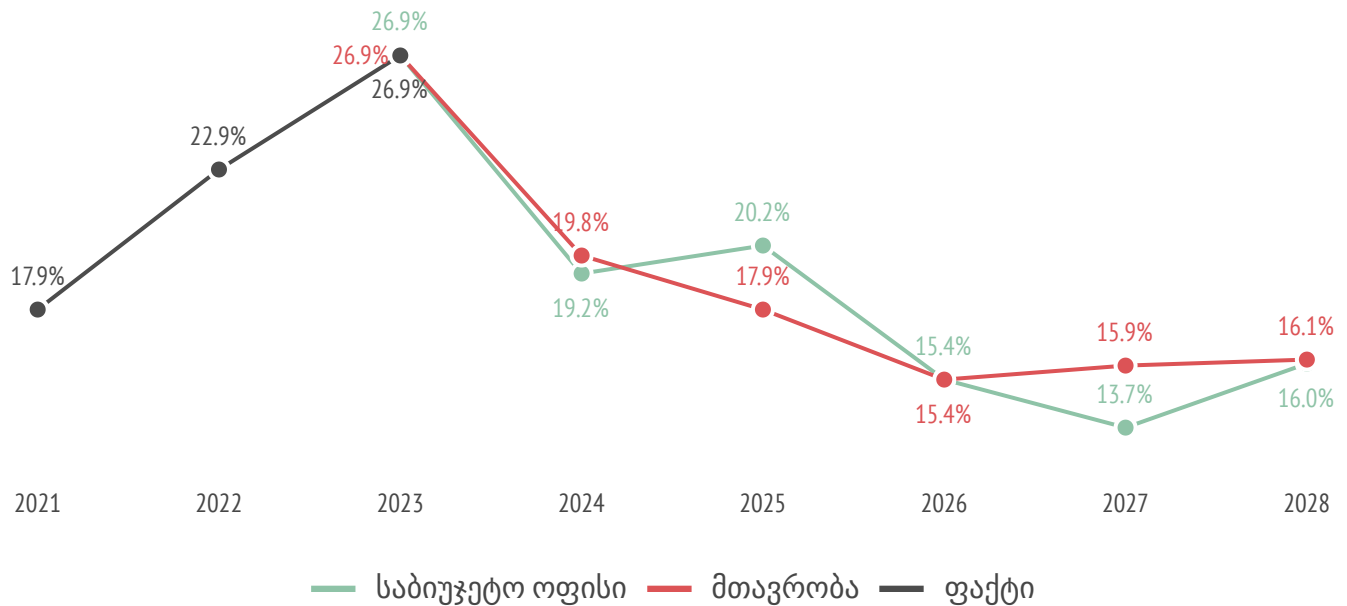
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი

## 5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, 2024 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 52,784 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 22.2%-ს, თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 29,944 მლნ ლარია, ზრდა კი - 19.2%.

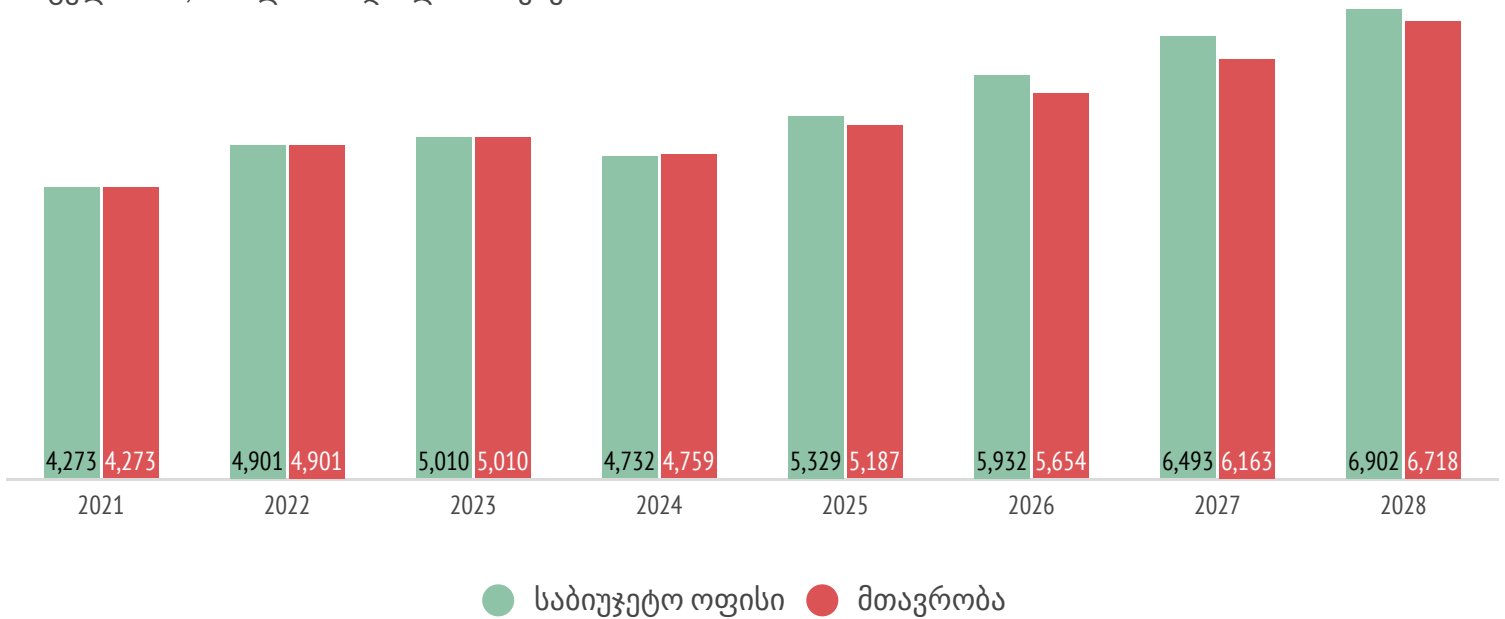


დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი



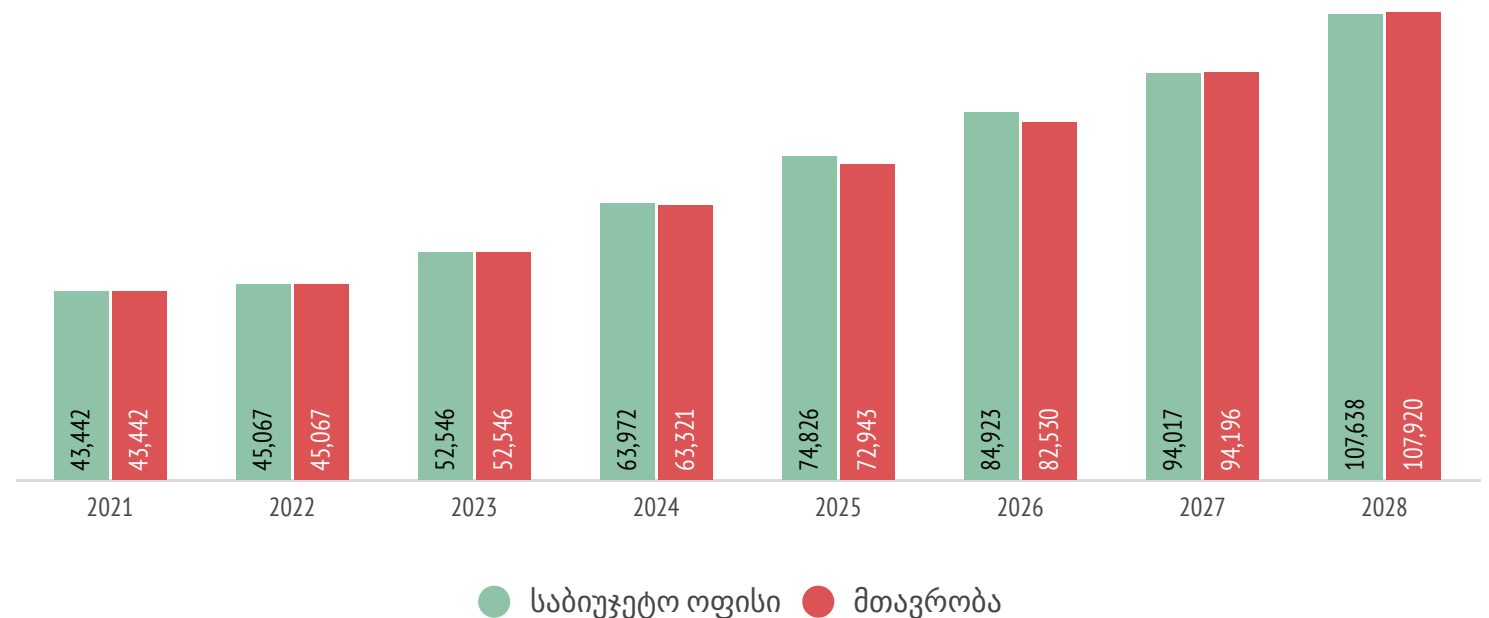
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისათვის საერთაშორისო რეზერვების 5.5%-ით შემცირება არის მოსალოდნელი. შესაბამისად, 2024 წელს რეზერვების მოცულობა 4,732 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (2.9 თვის იმპორტის ჯერადი<sup>22</sup>), ხოლო 2028 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 6,902 მლნ აშშ დოლარი იქნება.



დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 63,972 მლნ ლარს მიაღწევს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით 63,321 მლნ ლარს. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2024-2028 წლებშიც.



დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი

22. რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - [https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III\\_B](https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B)

## 6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელს.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2024 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში არსებულ გეოპოლიტიკურ ვითარებას ქვეყნის ეკონომიკაზე მნიშვნელოვანი გავლენა არ ექნება. საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია არის მოსალოდნელი. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და, მათ შორის, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

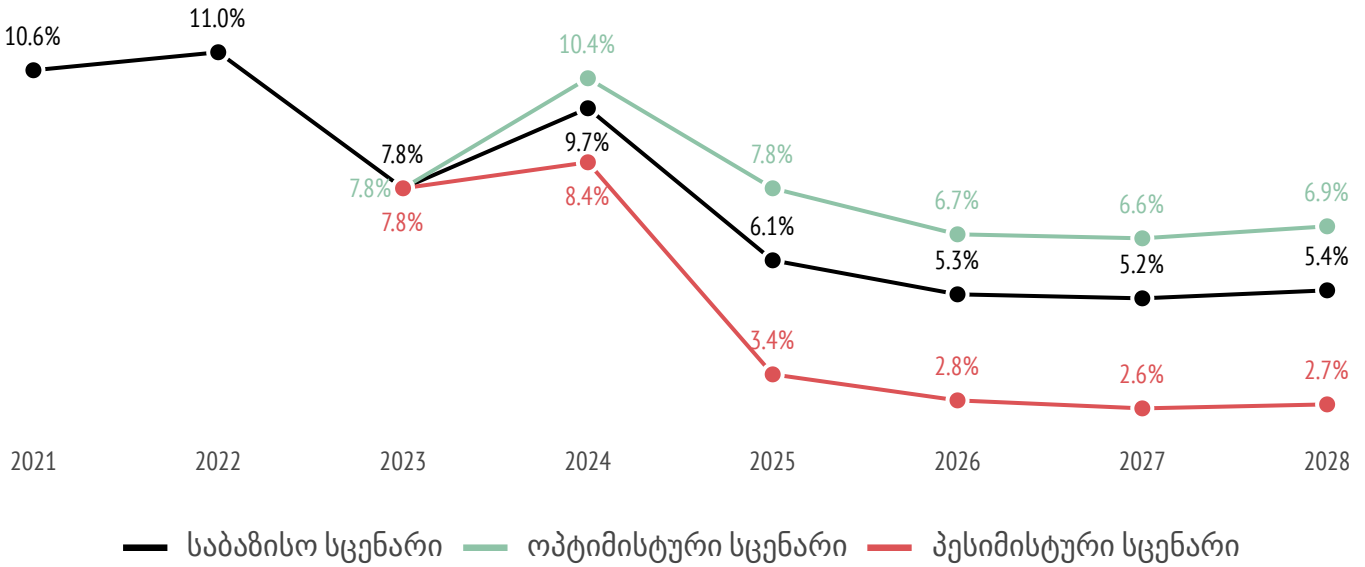
ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2025 წელს საქართველოს ეკონომიკა სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკური ცვლილებების და მსოფლიოში მიმდინარე მოსალოდნელი ეკონომიკური შენელების მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ძლიერ უარყოფით გავლენას ვერ მოახდენს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი ქვეყანაში მუდმივად დადებით შოკს და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას გულისხმობს.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკურ მოვლენებს გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკური ზრდის მოსალოდნელი შენელების პარალელურად და, შესაბამისად, შესაძლო შედეგები აისახება საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია 2021 წელს დაწყებული ტურისტული ნაკადების ზრდის ტემპის შენელება საბაზისო სცენართან შედარებით. ასევე, პესიმისტურ სცენარში მოიაზრება, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე, ასევე წარმოების პოტენციალიც შემცირდება.

# 6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.



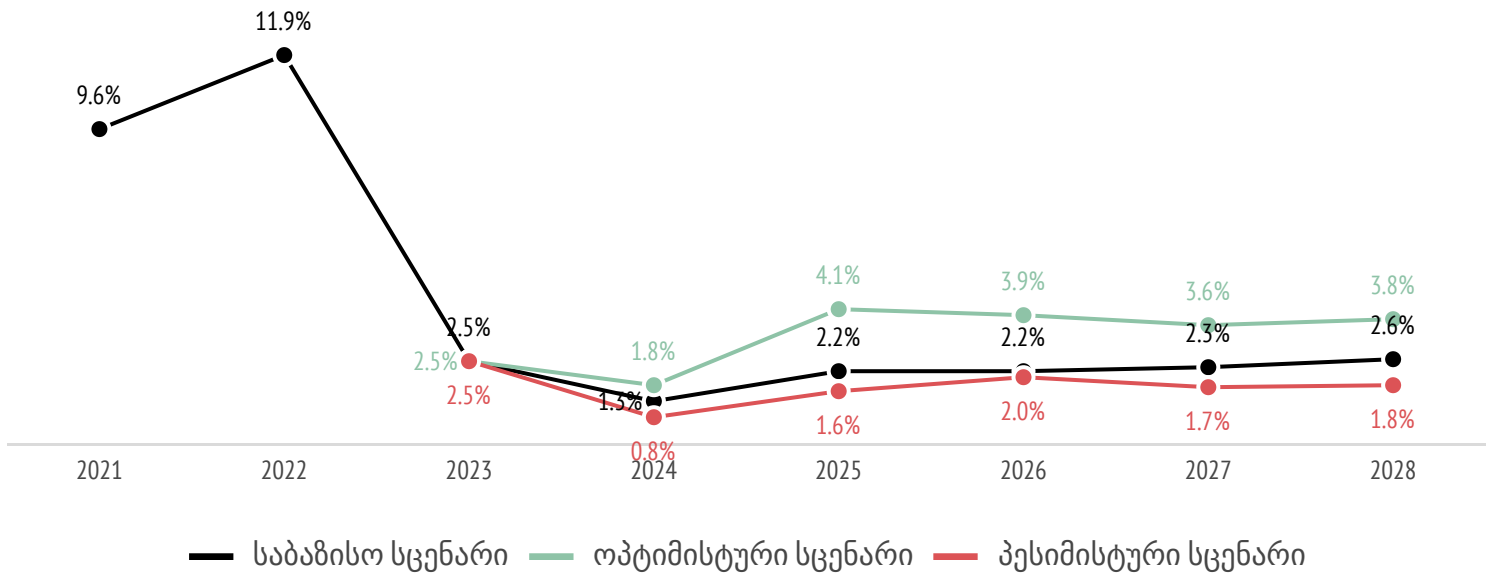
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით, მოსალოდნელია ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციები.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2028 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 7.7% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 4.0%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.4%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 1.6%).



დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე.

საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია დანაზოგების სტიმულს ამცირებს და ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაზოგვის სტიმულს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

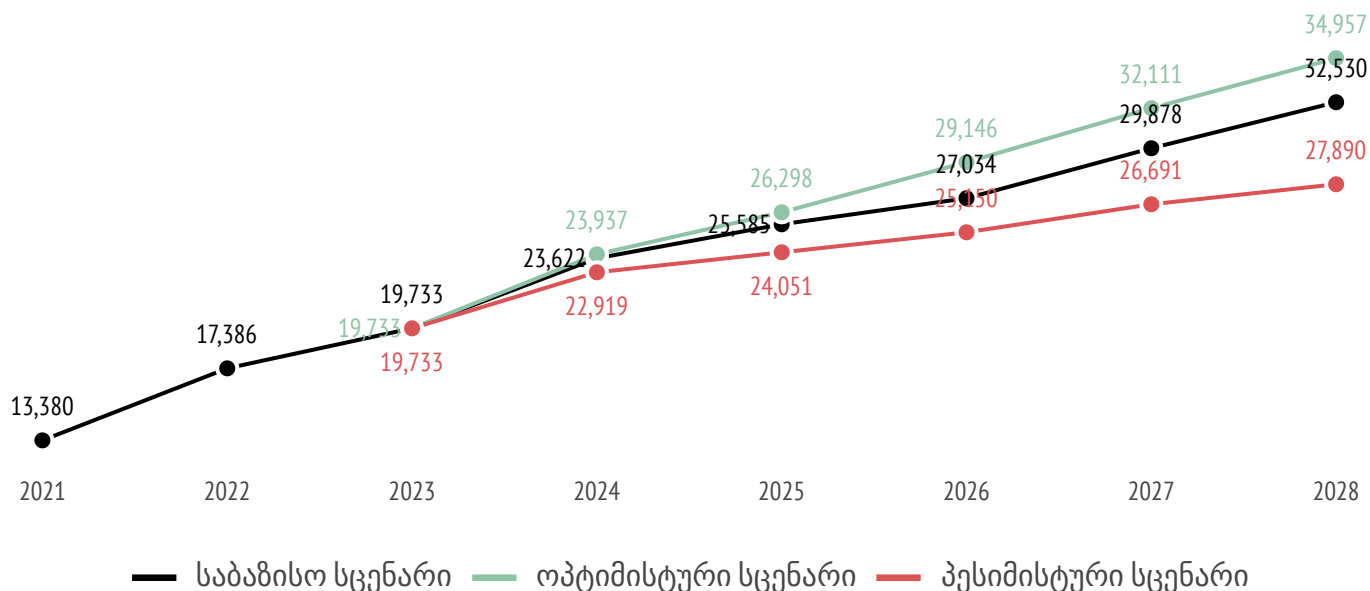
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული<sup>23</sup>.

23. საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 6 დეკემბერს წარმოდგენილი 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლები.

## 6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები

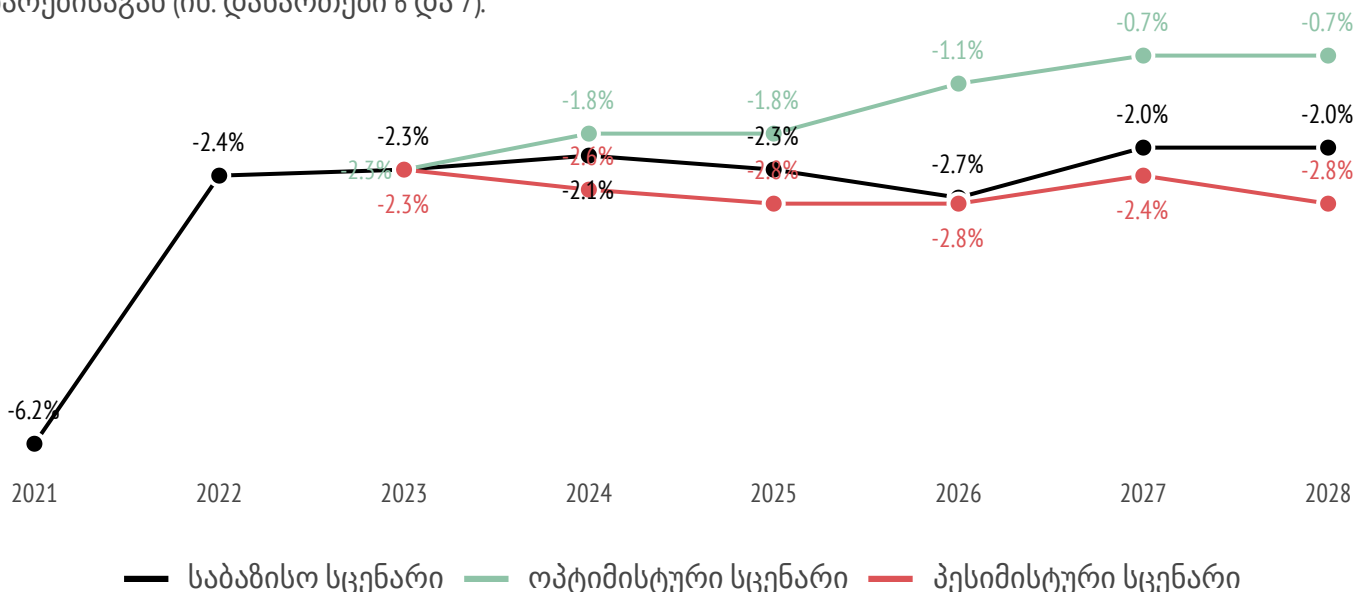
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.



დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით, განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 6 და 7).

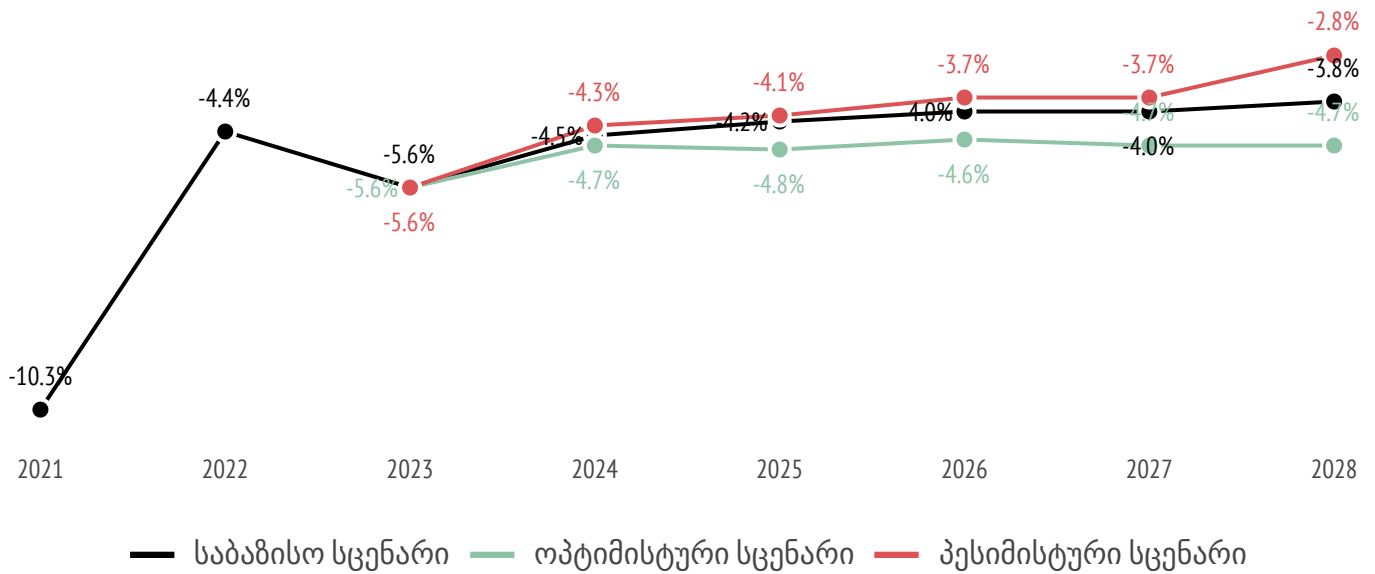


დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2024 წელს შენარჩუნდება 3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2028 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -0.7% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2024 წლისათვის -1.6%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ის ქვემოთ იქნება. მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ 2024 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი -2.6% იქნება და შემდგომ პერიოდში 3.0%-იან ნიშნულს არ გადააჭარბებს. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს იგი 2024 წელს -2.4% იქნება და შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ზე ნაკლები იქნება.

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე იმპორტის ზრდა, თუმცა სამუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე, უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი. შედარებით გაზრდილი ეკონომიკური აქტივობის და გაზრდილი მოთხოვნის ფონზე, გაიზრდება მოხმარების კომპონენტი, რაც თავისთავად გაზრდის მოთხოვნას იმპორტზე. აღნიშნული კი შედარებით გაზრდის სავაჭრო ბალანსის დეფიციტს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

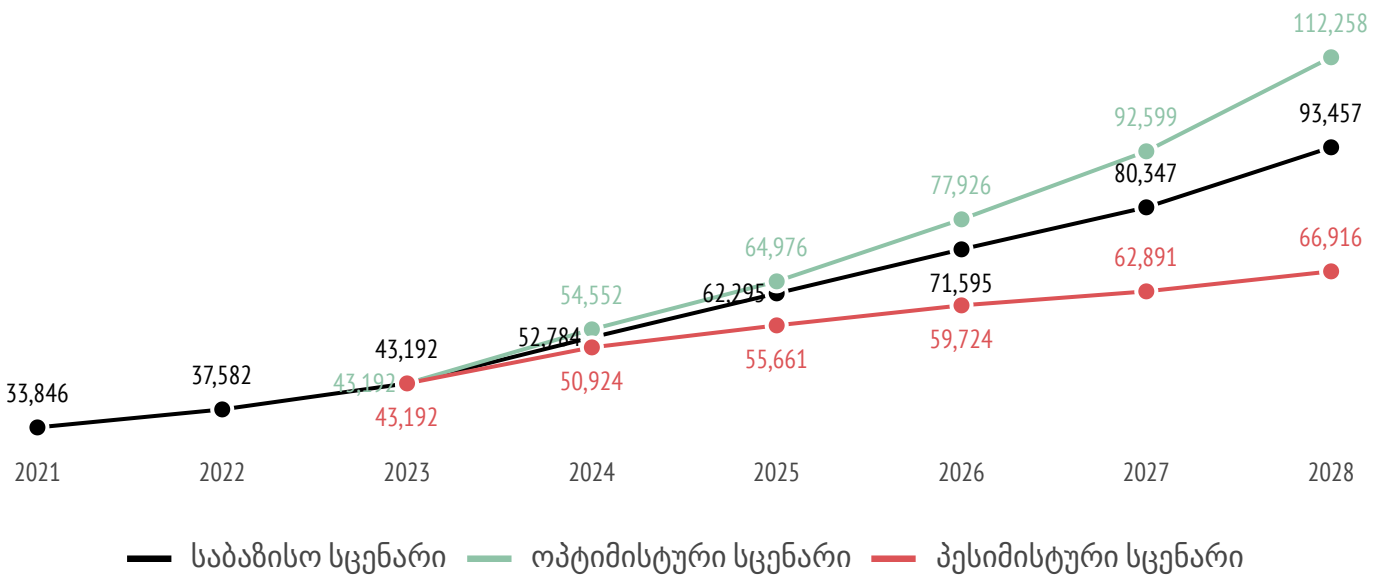
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.



დიაგრამა 26: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

აღსანიშნავია, რომ პესიმისტური სცენარის თანახმად, 2024-2028 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი საშუალოდ -3.7%-ის, ხოლო ოპტიმისტური სცენარის თანახმად -4.7%-ის ფარგლებშია. 2028 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -4.7% და -2.8% იქნება.

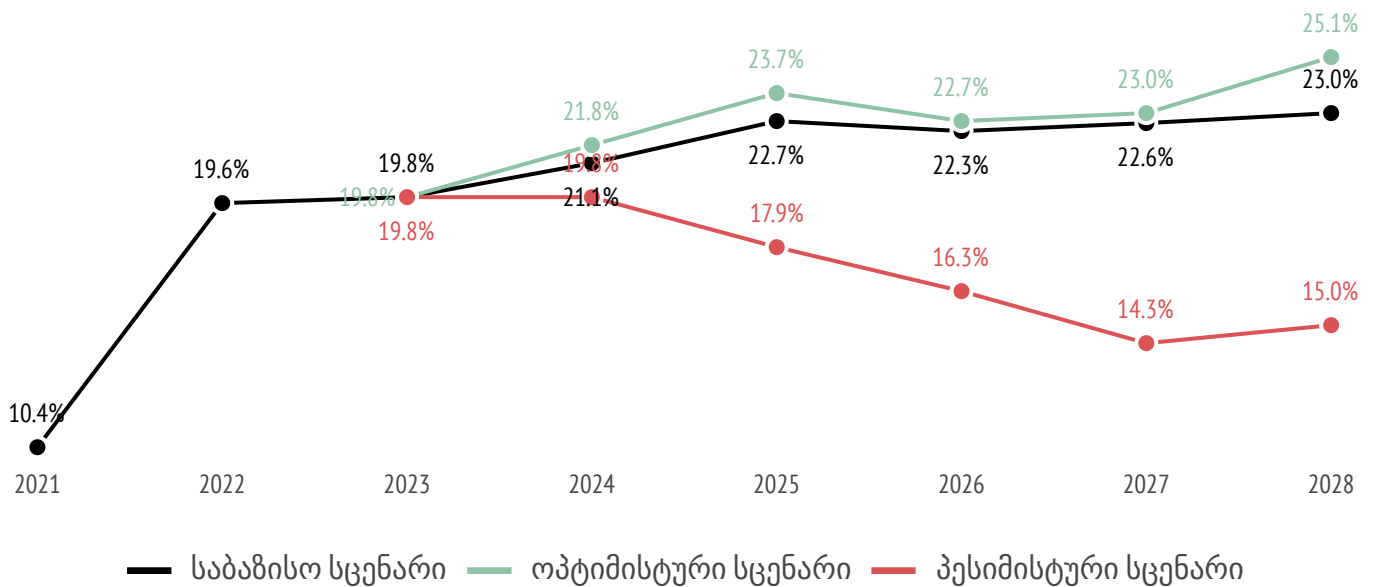
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირ დაკავშირებულია ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზარდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.



დიაგრამა 27: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგები.



დიაგრამა 28: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით, რაც ეკონომიკური ზრდით გამომწვეული მაღალი კერძო დანაზოგებით არის განპირობებული.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის დანაზოგების წილი მშპ-ში ნაკლებია საბაზისო სცენართან შედარებით. აღნიშნული როგორც მთავრობის, ასევე კერძო დანაზოგების წილის კლებითა არის გამომწვეული.

# დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)<sup>24</sup>

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
<b>რეალური სექტორი</b>	% -ული ბრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.8%	9.7%	6.1%	5.3%	5.2%	5.4%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	1.3%	2.2%	2.2%	2.3%	2.6%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.1%	2.9%	2.8%	2.1%	2.9%	3.1%	2.6%
<b>ნომინალური მშპ</b>								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,883	91,220	98,858	107,085	116,014	125,344
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,778	33,647	35,919	38,999	42,501	45,766
<b>მშპ ერთ სულ მოსახლეზე</b>								
ლარი	16,374	19,626	21,769	24,690	26,757	28,984	31,401	33,926
დოლარი	5,084	6,731	8,284	9,102	9,722	10,556	11,501	12,386
	% მშპ-სთან							
<b>აბსორბცია</b>	116.0	109.7	108.6	107.3	107.4	107.3	107.1	107.2
<b>მომხმარება</b>	95.6	85.6	83.6	82.0	80.5	80.9	80.5	80.4
<b>კერძო</b>	88.7	79.3	76.9	75.2	73.4	73.7	73.3	73.1
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.7	6.8	7.1	7.2	7.2	7.2
<b>ინვესტიციები</b>	20.7	24.1	25.0	25.3	26.9	26.4	26.6	26.8
კერძო	13.1	15.9	16.9	16.9	19.1	19.5	20.0	20.1
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	8.4	7.8	6.9	6.7	6.7
<b>მთლიანი ეროვნული დანაზოგი</b>	10.4	19.6	19.4	21.1	22.7	22.3	22.6	23.0
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.7	5.0	3.9	4.4	4.5
კერძო	9.8	14.5	14.2	15.4	17.7	18.5	18.2	18.5
<b>ფისკალური სექტორი</b> <sup>25</sup>	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,378	22,124	25,987	27,933	29,474	32,341	35,048
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	23,622	25,585	27,034	29,878	32,530
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,800	13,009	13,331	14,805	16,204
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	11,822	12,575	13,703	15,073	16,326

24. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 6 დეკემბერს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

25. ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მაჩვენებელს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,361	21,584	24,447	28,435	30,659	32,695	35,050	37,840
მიმდინარე ხარჯები	14,769	15,616	17,914	20,760	23,030	25,345	27,250	29,440
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,592	5,968	6,533	7,675	7,629	7,350	7,800	8,400
საოპერაციო სალდო	373	3,762	4,211	5,227	4,903	4,129	5,091	5,608
მთლიანი სალდო	-3,797	-1,771	-1,889	-1,948	-2,226	-2,921	-2,409	-2,492
მთავრობის ვალი	29,812	28,538	31,482	33,281	35,504	37,948	40,582	43,384
საგარეო	23,967	21,392	22,876	23,247	23,945	24,745	25,626	26,575
საშინაო	5,845	7,146	8,606	10,034	11,559	13,203	14,956	16,809
მოდულიციონებული მთლიანი სალდო	-3,669	-2,208	-1,977	-1,928	-2,207	-2,951	-2,439	-2,472
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,782	-1,773	-2,186	-3,146	-2,799	-2,942
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.4%	28.5%	28.3%	27.5%	27.9%	28.0%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.4%	25.9%	25.9%	25.4%	25.8%	26.0%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.9%	13.2%	12.4%	12.8%	12.9%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.4%	13.0%	12.7%	12.8%	13.0%	13.0%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.2%	31.2%	31.0%	30.5%	30.2%	30.2%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.1%	22.8%	23.3%	23.7%	23.5%	23.5%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.4%	7.7%	6.9%	6.7%	6.7%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.7%	5.0%	3.9%	4.4%	4.5%
მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.4%	-2.3%	-2.1%	-2.3%	-2.7%	-2.1%	-2.0%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	38.9%	36.5%	35.9%	35.4%	35.0%	34.6%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.3%	25.5%	24.2%	23.1%	22.1%	21.2%
საშინაო	9.6%	9.8%	10.6%	11.0%	11.7%	12.3%	12.9%	13.4%
მოდულიციონებული მთლიანი სალდო	-6.0%	-3.0%	-2.4%	-2.1%	-2.2%	-2.8%	-2.1%	-2.0%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-1.9%	-2.2%	-2.9%	-2.4%	-2.3%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
<b>მონეტარული სექტორი</b>	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	1.7%	1.6%	1.7%	1.8%	1.8%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.0%	56.2%	61.4%	65.2%	67.5%	72.7%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.4%	57.9%	63.0%	66.9%	69.3%	74.6%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.0%	32.8%	36.4%	38.8%	40.7%	43.7%
<b>საგარეო სექტორი</b>	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.4%	-5.6%	-4.5%	-4.2%	-4.0%	-4.0%	-3.8%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-8.6%	-7.6%	-7.4%	-7.2%	-7.1%	-7.2%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,273	4,901	5,010	4,732	5,329	5,932	6,493	6,902
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	2.9	3.0	3.0	3.1	3.1
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	753	1,712	1,269	1,006	1,550	1,566	1,527	1,513

## დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)<sup>26</sup>

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
<b>რეალური სექტორი</b>	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.8%	10.4%	7.8%	6.7%	6.6%	6.9%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	1.8%	4.1%	3.9%	3.6%	3.8%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.1%	2.9%	3.2%	3.3%	3.9%	3.8%	3.9%
<b>ნომინალური მშპ</b>								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,883	90 109	102,675	113,903	125,980	139,809
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,778	33 374	37,306	41,481	46,152	51,047
<b>მშპ ერთ სულ მოსახლეზე</b>								
ლარი	16,374	19,626	21,769	24 389	27,791	30,830	34,098	37,841
დოლარი	5,084	6,731	8,284	8 991	10,098	11,228	12,489	13,816
	% მშპ-სთან							
<b>აბსორბცია</b>	116.0	109.7	108.6	107.8	108.4	108.3	108.1	108.0
<b>მოსხმარება</b>	95.6	85.6	83.6	81.5	80.0	81.0	80.4	78.3
<b>კერძო</b>	88.7	79.3	76.9	74.7	73.3	74.4	74.0	72.0
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.7	6.8	6.6	6.6	6.5	6.3
<b>ინვესტიციები</b>	20.7	24.1	25.0	26.3	28.4	27.4	27.6	29.7
კერძო	13.1	15.9	16.9	18.7	21.5	21.1	21.6	23.8
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	7.6	6.9	6.3	6.1	5.9
<b>მთლიანი ეროვნული დანაზოგი</b>	10.4	19.6	19.4	21.8	23.7	22.7	23.0	25.1
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	6.1	5.4	5.4	5.8	5.7
კერძო	9.8	14.5	14.2	15.7	18.2	17.3	17.2	19.3
<b>ფისკალური სექტორი</b>	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,378	22,124	26,282	28,605	31,543	34,533	37,433
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	23,937	26,298	29,146	32,111	34,957
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,869	13,113	14,393	16,042	17,846
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	12,068	13,185	14,754	16,069	17,111

26. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 6 დეკემბერს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,361	21,584	24,447	28,435	30,929	33,133	35,709	38,763
მიმდინარე ხარჯები	14,769	15,616	17,914	20,760	23,030	25,345	27,250	29,440
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,592	5,968	6,533	7,675	7,897	7,788	8,459	9,323
საოპერაციო სალდო	373	3,762	4,211	5,522	5,575	6,198	7,283	7,993
მთლიანი სალდო	-3,797	-1,771	-1,889	-1,653	-1,822	-1,290	-876	-1,030
მთავრობის ვალი	29,812	28,538	31,482	33,281	35,504	37,948	40,582	43,384
საგარეო	23,967	21,392	22,876	23,247	23,945	24,745	25,626	26,575
საშინაო	5,845	7,146	8,606	10,034	11,559	13,203	14,956	16,809
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-3,669	-2,208	-1,977	-1,633	-1,803	-1,320	-906	-1,010
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,782	-1,478	-1,782	-1,515	-1,266	-1,480
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.4%	29.2%	27.9%	27.7%	27.4%	26.8%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.4%	26.6%	25.6%	25.6%	25.5%	25.0%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	13.2%	12.8%	12.6%	12.7%	12.8%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.4%	13.4%	12.8%	13.0%	12.8%	12.2%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.2%	31.6%	30.1%	29.1%	28.3%	27.7%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.1%	23.0%	22.4%	22.3%	21.6%	21.1%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.5%	7.7%	6.8%	6.7%	6.7%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	6.1%	5.4%	5.4%	5.8%	5.7%
მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.4%	-2.3%	-1.8%	-1.8%	-1.1%	-0.7%	-0.7%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	38.9%	36.3%	34.6%	33.3%	32.2%	31.0%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.3%	25.8%	23.3%	21.7%	20.3%	19.0%
საშინაო	9.6%	9.8%	10.6%	11.1%	11.3%	11.6%	11.9%	12.0%
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-6.0%	-3.0%	-2.4%	-1.8%	-1.8%	-1.2%	-0.7%	-0.7%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-1.6%	-1.7%	-1.3%	-1.0%	-1.1%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
<b>მონეტარული სექტორი</b>	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	1.7%	0.9%	0.6%	0.3%	-0.1%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.0%	58.9%	62.4%	67.8%	73.2%	80.4%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.4%	60.5%	63.3%	68.4%	73.5%	80.3%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.0%	35.2%	37.1%	40.0%	43.3%	47.5%
<b>საგარეო სექტორი</b>	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.4%	-5.6%	-4.7%	-4.8%	-4.6%	-4.7%	-4.7%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-8.0%	-8.4%	-8.3%	-8.1%	-8.0%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,273	4,901	5,010	4,716	5,515	6,194	7,055	7,965
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	2.9	2.9	2.9	3.0	3.0
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	753	1,712	1,269	652	1,219	1,223	1,485	1,326

### დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)<sup>27</sup>

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
<b>რეალური სექტორი</b>	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.8%	8.4%	3.4%	2.8%	2.6%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	0.8%	1.6%	2.0%	1.7%	1.8%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.1%	2.9%	2.6%	1.3%	1.8%	2.1%	1.9%
<b>ნომინალური მშპ</b>								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,883	89,912	94,207	98,686	103,255	108,021
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,778	33,157	34,074	35,894	37,731	39,274
<b>მშპ ერთ სულ მოსახლეზე</b>								
ლარი	16,374	19,626	21,769	24,336	25,499	26,711	27,947	29,237
დოლარი	5,084	6,731	8,284	8,969	9,225	9,714	10,211	10,627
	% მშპ-სთან							
<b>აბსორბცია</b>	116.0	109.7	108.6	107.2	106.4	107.1	106.9	106.5
<b>მოსხმარება</b>	95.6	85.6	83.6	83.3	84.4	87.0	88.9	88.7
კერძო	88.7	79.3	76.9	76.5	77.1	79.4	81.0	80.5
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.7	6.8	7.2	7.6	7.9	8.2
<b>ინვესტიციები</b>	20.7	24.1	25.0	23.9	22.0	20.1	18.0	17.8
კერძო	13.1	15.9	16.9	16.5	15.9	15.3	14.2	14.9
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	7.5	6.1	4.8	3.8	2.9
<b>მთლიანი ეროვნული დანაზოგი</b>	10.4	19.6	19.4	19.8	17.9	16.3	14.3	15.0
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.1	3.6	2.3	1.8	0.8
კერძო	9.8	14.5	14.2	14.8	14.3	14.1	12.5	14.1
<b>ფისკალური სექტორი</b>	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,378	22,124	25,313	26,429	27,578	29,122	30,348
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	22,919	24,051	25,150	26,691	27,890
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,206	11,870	12,172	12,991	13,804
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	11,713	12,181	12,977	13,700	14,086

27. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 6 დეკემბერს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,361	21,584	24,447	28,111	29,529	30,597	31,865	33,627
მიმდინარე ხარჯები	14,769	15,616	17,914	20,760	23,030	25,345	27,250	29,440
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,592	5,968	6,533	7,351	6,499	5,252	4,615	4,187
საოპერაციო სალდო	373	3,762	4,211	4,553	3,399	2,233	1,872	908
მთლიანი სალდო	-3,797	-1,771	-1,889	-2,298	-2,600	-2,719	-2,443	-2,979
მთავრობის ვალი	29,812	28,538	31,482	33,281	35,506	37,950	40,582	43,382
საგარეო	23,967	21,392	22,876	23,247	23,947	24,747	25,626	26,573
საშინაო	5,845	7,146	8,606	10,034	11,559	13,203	14,956	16,809
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-3,669	-2,208	-1,977	-2,278	-2,581	-2,749	-2,473	-2,959
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,782	-2,123	-2,560	-2,944	-2,833	-3,379
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.4%	28.2%	28.1%	27.9%	28.2%	28.1%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.4%	25.5%	25.5%	25.5%	25.8%	25.8%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.5%	12.6%	12.3%	12.6%	12.8%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.4%	13.0%	12.9%	13.2%	13.3%	13.0%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.2%	31.3%	31.3%	31.0%	30.9%	31.1%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.1%	23.1%	24.4%	25.7%	26.4%	27.3%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.2%	6.9%	5.3%	4.5%	3.9%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.1%	3.6%	2.3%	1.8%	0.8%
მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.4%	-2.3%	-2.6%	-2.8%	-2.8%	-2.4%	-2.8%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	38.9%	37.0%	37.7%	38.5%	39.3%	40.2%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.3%	25.9%	25.4%	25.1%	24.8%	24.6%
საშინაო	9.6%	9.8%	10.6%	11.2%	12.3%	13.4%	14.5%	15.6%
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-6.0%	-3.0%	-2.4%	-2.5%	-2.7%	-2.8%	-2.4%	-2.7%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-2.4%	-2.7%	-3.0%	-2.7%	-2.9%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
<b>მონეტარული სექტორი</b>	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	1.8%	2.1%	3.1%	4.0%	4.7%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.0%	54.8%	57.0%	57.4%	57.0%	57.2%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.4%	56.6%	59.1%	60.5%	60.9%	61.9%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.0%	33.3%	35.4%	35.5%	35.9%	37.3%
<b>საგარეო სექტორი</b>	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.4%	-5.6%	-4.3%	-4.1%	-3.7%	-3.7%	-2.8%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-7.5%	-6.4%	-7.1%	-6.9%	-6.5%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,273	4,901	5,010	4,851	5,282	5,567	5,935	6,151
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.1	3.3	3.3	3.4	3.4
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	753	1,712	1,269	588	1,036	1,088	930	643

## დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	დეკემბერი 2024		დეკემბერი 2023		დეკემბერი 2024		დეკემბერი 2023	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	9.0%	9.7%	5.2%	5.6%	6.0%	6.1%	5.0%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.0%	1.3%	2.8%	3.0%	3.2%	2.2%	3.0%	2.7%
მშპ დეფლაციონი	3.1%	2.8%	3.0%	3.2%	3.0%	2.1%	3.0%	3.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	90,895	91,220	85,981	86,369	99,239	98,858	92,988	93,567
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	23,260	23,622	22,053	22,389	25,305	25,585	23,799	24,147
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,435	11,800	10,407	10,687	12,335	13,009	11,341	11,604
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,825	11,822	11,646	11,701	12,970	12,575	12,458	12,543
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,319	-1,948	-2,230	-2,118	-2,494	-2,226	-2,048	-1,887
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.7%	-4.5%	-4.7%	-5.4%	-4.3%	-4.2%	-4.6%	-5.3%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.8%	-7.6%	-10.0%	-9.8%	-7.4%	-7.4%	-9.6%	-9.7%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	10.3%	12.8%	7.9%	13.5%	9.0%	11.7%	8.7%	11.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.6%	9.6%	6.8%	14.5%	8.1%	10.7%	7.8%	10.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,759	4,732	5,910	5,403	5,187	5,329	6,383	5,991
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	51,920	52,784	51,506	51,517	61,044	62,295	59,130	59,300
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	30,087	29,944	28,527	27,890	35,468	35,979	33,071	32,217

## დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2026 წელი				2027 წელი			
	დეკემბერი 2024		დეკემბერი 2023		დეკემბერი 2024		დეკემბერი 2023	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.3%	5.0%	4.9%	5.2%	5.2%	5.0%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.2%	3.0%	2.9%	3.0%	2.3%	3.0%	2.8%
მშპ დეფლატორი	3.0%	2.9%	3.0%	3.0%	3.0%	3.1%	3.0%	2.8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	107,327	107,085	100,567	101,119	116,296	116,014	108,763	109,358
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	27,400	27,034	25,463	25,677	29,600	29,878	27,538	27,879
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	13,448	13,331	12,169	12,216	14,597	14,805	13,193	13,337
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	13,952	13,703	13,294	13,461	15,003	15,073	14,345	14,543
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,545	-2,921	-2,090	-2,019	-2,650	-2,409	-2,292	-2,088
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.1%	-4.0%	-4.3%	-4.8%	-3.9%	-4.0%	-4.0%	-4.7%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.3%	-7.2%	-9.2%	-9.8%	-7.2%	-7.1%	-8.7%	-8.8%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.4%	8.6%	8.7%	14.0%	8.7%	9.0%	8.6%	10.1%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.1%	8.4%	7.9%	13.3%	8.5%	8.8%	7.8%	8.5%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,654	5,932	6,893	6,648	6,163	6,493	7,445	7,164
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	70,162	71,595	67,883	67,561	81,011	80,347	77,932	78,188
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	40,924	41,525	38,338	37,078	47,424	47,216	44,445	43,340

## დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის<sup>28</sup>

	2024		2025		2026		2027		2028	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	9.7%	10.4%	7.4%	7.8%	6.4%	6.7%	6.6%	6.6%	6.7%	6.9%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.5%	1.8%	4.3%	4.1%	4.1%	3.9%	4.1%	3.6%	4.1%	3.8%
მშპ დეფლატორი	3.6%	3.2%	4.1%	3.3%	4.1%	3.9%	4.1%	3.8%	4.1%	3.9%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	91,939	90,109	102,729	102,675	113,716	113,903	126,115	125,980	139,997	139,809
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	23,466	23,937	26,043	26,298	29,729	29,146	32,815	32,111	36,481	34,957
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,536	11,869	12,695	13,113	14,591	14,393	16,182	16,042	17,978	17,846
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,930	12,068	13,348	13,185	15,138	14,754	16,633	16,069	18,503	17,111
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,113	-1,653	-2,024	-1,822	-654	-1,290	-94	-876	568	-1,030
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.9%	-4.7%	-4.8%	-4.8%	-4.8%	-4.6%	-4.9%	-4.7%	-5.2%	-4.7%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.0%	-8.0%	-8.1%	-8.4%	-8.5%	-8.3%	-8.9%	-8.1%	-9.4%	-8.0%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	11.6%	13.7%	11.7%	14.1%	11.1%	11.8%	11.4%	12.3%	11.5%	11.6%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	10.4%	11.2%	11.7%	14.5%	11.7%	11.5%	12.1%	11.6%	12.3%	11.4%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,759	4,716	5,187	5,515	5,654	6,194	6,163	7,055	6,718	7,965
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	52,993	54,552	64,957	64,976	77,860	77,926	93,746	92,599	113,127	112,258
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	30,676	31,692	37,616	38,096	45,161	45,561	54,449	54,595	65,788	66,404

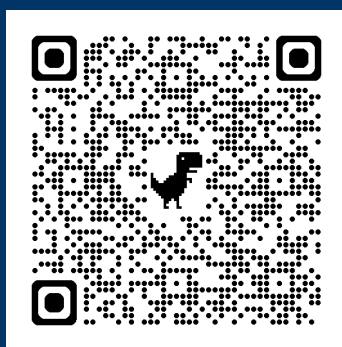
28. ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2024 წლის დეკემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

## დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის<sup>29</sup>

	2024		2025		2026		2027		2028	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	7.6%	8.4%	3.2%	3.4%	2.2%	2.8%	2.4%	2.6%	2.5%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	0.5%	0.8%	2.1%	1.6%	1.9%	2.0%	1.9%	1.7%	1.9%	1.8%
მშპ დეფლატორი	2.6%	2.6%	1.9%	1.3%	1.9%	1.8%	1.9%	2.1%	1.9%	1.9%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	89,286	89,912	93,975	94,207	97,951	98,686	102,296	103,255	106,937	108,021
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,936	22,919	24,175	24,051	25,302	25,150	26,415	26,691	27,987	27,890
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,276	11,206	11,784	11,870	12,418	12,172	13,026	12,991	13,792	13,804
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,660	11,713	12,391	12,181	12,884	12,977	13,389	13,700	14,195	14,086
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,319	-2,298	-2,549	-2,600	-2,545	-2,719	-2,600	-2,443	-2,790	-2,979
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.6%	-4.3%	-4.0%	-4.1%	-3.6%	-3.7%	-3.2%	-3.7%	-2.8%	-2.8%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.5%	-7.5%	-6.6%	-6.4%	-6.0%	-7.1%	-5.4%	-6.9%	-4.8%	-6.5%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.0%	7.9%	4.4%	4.5%	3.9%	4.0%	4.1%	4.2%	4.2%	4.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	5.9%	5.1%	2.7%	2.3%	2.7%	5.4%	3.0%	4.1%	3.2%	3.6%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,759	4,851	5,187	5,282	5,654	5,567	6,163	5,935	6,718	6,151
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	50,092	50,924	54,703	55,661	58,363	59,724	62,560	62,891	67,215	66,916
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	29,084	29,959	31,972	33,315	34,381	35,048	37,135	37,116	40,198	40 271

29. ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2024 წლის დეკემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დოკუმენტი ინტერაქტიულ ფორმატში  
შეგიძლიათ იხილოთ



ინტერაქტიული სტატისტიკა (ინფოგრაფიკები)  
შეგიძლიათ იხილოთ

